

Kemiönsaaren Dragsfjärdin
arkeologinen inventointi vuosina
2011 ja 2012

Turun museokeskus
Varsinais-Suomen maakuntamuseo

Laatinut Esa Laukkanen

Inventointikohteista käytetyt nimet inventointinumeroittain

1	Hammarboda 1	57	Jungfruholmen
2	Västersjälsmalmen	58	Lindholmen
3	Västerbergen	59	Krögarudden
4	Storön 1	60	Skansholmen
5	Storön 2	61	Ansvedja 2
6	Falkön 1	62	Ansvedjaträsk 2
7	Falkön 2	63	Ansvedjaträsk 3
8	Kammarbergen	64	Sandbrinkarna
9	Nöjis	65	Östra holmen
10	Gammalsvidsbergen	66	Oxholmen
11	Kosackkullen	67	Kummelhuvudet
12	Långnäsudden 1	68	Snäldö hamn
13	Långnäsudden 2	69	Hamnholmen 1
14	Knipängsbacken	70	Hamnholmen 2
15	Jordbro	71	Hamnholmen 3
16	Ansvedja 1	72	Lillers
17	Ytterkulla	73	Västerfladan
18	Bötisberget	74	Västernäset 2
19	Jätukastberget	75	Holma Hamnholmen 1
20	Genböle	76	Holma Hamnholmen 2
21	Tallkullen	77	Rosala Hamnholmen
22	Björkboda	78	Norr glo
23	Mölnkärr	79	Näset
24	Rosendalbäcken	80	Lattopete
25	Östra Nygård	81	Rosala Kalvholmen 1
26	Bergholmsfjärden	82	Storholmen
27	Kyrksundet	83	Västra Granholmen
28	Västernäset 1	84	Hitis Kalvholmen 1
29	Böteskär	85	Mossarna 1
30	Högholmen	86	Mossarna 2
31	Långfuruholm	87	Skepparhamn 2
32	Nämanön	88	Ängeshamn 1
33	Degernäs	89	Ängeshamn 2
34	Bolax Näset	90	Ängeshamn 3
35	Hammarboda 2	91	Bötskåret 1
36	Hammarboda 4	92	Bötskåret 2
37	Hammarboda 5	93	Tjukan 1
38	Oxmossen	94	Tjukan 3
39	Kolaskär	95	Ängeshamn 6
40	Kvarnedet	96	Lövö kobbar 2
41	Purunpää Högholmen	97	Kaldoholmen 1
42	Stormossen	98	Kaldoholmen 2
43	Älgmossen	99	Stora Ängeskär 1
44	Lillfinhofva	100	Stora Ängeskär 2
45	Bötesberget	101	Stora Ängeskär 3
46	Kvarnmossen 1	102	Styrsvik
47	Söderlångvik	103	Bastuslätt
48	Kvarnmossen 2	104	Tynglax
49	Borgarslätten	105	Grophagen 1
50	Masugnsträsket	106	Grophagen 2
51	Senatsberget	107	Svartholmsskatan
52	Västerängarna	108	Strandängen
53	Söljeholmen	109	Hertsböleviken 1
54	Östergård 1	110	Hertsböleviken 2
55	Hamnholmssundet	111	Kvarnkärret 1
56	Östergård 2	112	Grophagen 3

113	Kvarnkärret 2	176	Mellantorp
114	Gröndalen	177	Hammarsboda 3
115	Ejskär	178	Kvarnbäcken
116	Örö	179	Vanhan kirkon paikka
117	Busön	180	Ölmosviken
118	Bötsön	181	Nästorp
119	Höga Buskär 2	182	Sunnanån ruukki
120	Höga Buskär 1	183	Högländ 1
121	Rosala Halsbacken	184	Fladan
122	Skogsgårdorna	185	Villonon
123	Härön	186	Storängen
124	Korsskär 3	187	Päivärinne
125	Korsskär 1 ja Korsskär 2	188	Kummelberget Skinnarvik
126	Bötskär 3	189	Råudden 2
127	Tjukan 2	190	Råudden 1
128	Rosala Kalvholmen 2	191	Lemnärträsket
129	Tjukan 4	192	Skinnarvikin lasitehdas
130	Tjukan 6	193	Skinnarvik Lemnäsin kaivos
131	Böhle	194	Högländ 2
132	Nyäng	195	Söderlångvik, Söderby 1
133	Vänön kappeli ja hautausmaa	196	Söderlångvik, Söderby 2
134	Hitis Norrsundet	197	Käxkåla (Kaxjäla)
135	Helgskär	198	Tunnham (Tunnehampn)
136	Yxskär	199	Vänö Mårdstomtarna
137	Stora Ängeskär 4	200	Rosala Rosalaby
138	Kalholm	201	Björkboda 2
139	Takvedholmen	202	Munkviken
140	Byholmen	203	Rosala, Sommarö 3
141	Tokholmen 2	204	Rosala Örö
142	Tokholmen 1	205	Rosala Örö 2
143	Kappalskroken	206	Gräsvik ören
144	Stenverkklobben 1	207	Malmsberget
145	Lövö kobbar 3	208	Rosala, Storholmen 6
146	Rävberget	209	Stormossträsket
147	Segeberbacka 1	210	Skogskär
148	Segeberbacka 2	211	Röng kärret
149	Segeberbacka 3	212	Benholmen
150	Lövö kobbar 1	213	Galgberget
151	Ånholm	214	Lövö krokar
152	Ängeshamn 7	215	Västantill
153	Tallflaka	216	Kyrkö
154	Nybondas	217	Ekenäs, Stubbnäs
155	Stenverkklobben 2	218	Brandäng
156	Lövo kobbar 4	219	Henriksberg
157	Ängesö	220	Skaget
158	Skepparhamn	221	Hemlands skogen 1
159	Ängeshamn 4	222	Hitis Norrsundet 2
160	Norstö	223	Skinnarviken
161	Jungfrusund Lindholmen	224	Rosala, Ryssberget 3
162	Kalholmen	225	Kyrkö 2
163	Purunpää Jungfrusund	226	Tunnhamn, Små Enharuna
164	Björkholmen	227	Verkören
165	Jungfrusund Jungfruholmen	228	Olla Näset
166	Ängeskär	229	Ekholms fladan
167	Sabbelsviken 1	230	Fåfängsskär 1
168	Sabbelsviken 2	231	Vänö, Vänö 1
169	Dahlsbyskogen	232	Vänö, Vänö 2
170	Hamnholm	233	Tunnhamn, Österön
171	Taalintehtaan ruukki	234	Rosala, Storholmen 5
172	Hamnholmen 4	235	Böle Västergård/Mellangård
173	Lilla Masugnsträsket	236	Malen
174	Valsverksholmen	237	Killingholm
175	Hälsingholmen	238	Bergholmen

239	Björkbodan ruukki	299	Bengtsskär
240	Vänö, Brännskär	300	Rosala, Bölen kylä
241	Rosala, Bölen kylä 2	301	Rosala
242	Borgen	302	Rosala 2
243	Kummell Rån	303	Rosala, Ryssberget 1
244	Rosala Storholmen 7	304	Rosala, Sommarö 2
245	Kuggbergen	305	Rosala, Sommarö 1
246	Vänö, Storön	306	Ön Bolax
247	Söderlångvik Bötesberget	307	Rosala, Storholmen 1
248	Skogsgårdarna	308	Rosala, Storholmen 4
249	Stora-Ängesö	309	Rosala, Öro
250	Bötesberget Nordanå	310	Rosala, Österkärret
251	Rosala Ryssberget 2	311	Rövik
252	Bötesberget 2	312	Bötesberget W
253	Stubbnäs Lyssklinten	313	Stora Ängesön Skepparhamn
254	Forsängen	314	Skinnarvikin pato
255	Fagerdalen	315	Sommarön
256	Öron linnoitus	316	Rosala, Storholmen 3
257	Hiittinen, Biskopsö	317	Ängeshamn 5
258	Träskars träsket	318	Tjukan 5
259	Marängs söderbranten	319	Tunnhamn /Alskär
260	Åkerängen	320	Vänö, Horsskär
261	Ekdalen	321	Vänö, Trollbranten
262	Hiittinen, Bredviken	322	Vänö Kappalsudden
263	Björkboda Bruksgård	323	Kvarnmossen SW
264	Byholmen 2	324	Kåddbölebrinken N
265	Ersmalmen	325	Stora Ängesön, Ängeshamn
266	Furuholmen	326	Furutorp
267	Fåfångsskär 2	327	Storträsket
268	Fåfångsskär 3	328	Hemlands skogen 2
269	Kasnäs, Garpholmen 1	329	Sandviken
270	Hamnholmen 5	330	Gloet 1
271	Hemviken	331	Bergö
272	Hiittinen, kirkonkylä	332	Uppgård
273	Kuggskäret	333	Gloet 2
274	Hiittinen, Kyrksundet 1	334	Ölmos, Finnviken
275	Hiittinen, Kyrksundet 2	335	Sjuråsviken E
276	Vikaren	336	Djupö kärret
277	Hitis Kalvholmen 2	337	Stora Krokön
278	Hitis Kalvholmen 3	338	Ansvedjaträsk 1
279	Hitis Kalvholmen 4	339	Böle, Kyrksundet
280	Hitis Långholmen	340	Hertsböle Ansvedja L1
281	Kasnäs, Byholmen 1	341	Hältholmsfladan 1
282	Kasnäs, Byholmen 2	342	Hältholmsfladan 2
283	Kasnäs, Garpholmen 2	343	Kyrksundet 2
284	Käringö	344	Hisskärin tammilaudat
285	Notkärret	345	Krogaruddenin punasaviruukku
286	Lemnästräsket 2	346	Oxholmin saviruukku
287	Ljusbodorna	347	Purunpään kolmijalkapata
288	Långholmen	348	Kräkvik
289	Lövö	349	Kuggskär eteläpuoli
290	Mölnholmen	350	Norrharunan ankkuri
291	Vänö, Vänö 4	351	Rosala Hältholmen
292	Norra Furuholm 1	352	Efskata udden
293	Norra Furuholm 2	353	Söderlångvik
294	Rosala, Enholmen	354	Trutören
295	Västra Granholmen 2	355	Vänö, Halsen
296	Rosala, Östra-Granholmen	356	Vänö, Vänö 3
297	Rosala, Storholmen 2	357	Taalintehtaan pururata
298	Vedaholmsudden	358	Skepparhamn 3

Johdanto

Seuraaville sivuille inventointikertomukseksi kootut tiedot käsittelevät Dragsfjärdin arkeologisia kohteita eli kiinteitä muinaisjäännöksiä ja alueen irtaimia muinaisesineitä. Tietoja tähän inventointikertomukseen on koottu vuonna 2011 aloitetussa ja pääosin vuonna 2012 toteutetussa Dragsfjärdin muinaisjäänösinventoinnissa. Tämä inventointi on osa usean toimijatahon yhteishanketta, jonka pyrkimyksenä on kerätä Kemiönsaaren ympäristön vaalimisen ja hoidon pohjaksi sopivaa perustietoa. Tästä yhteishankkeesta käytetään nimityksiä Kimitoöns kulturmiljöprojekt ja Kemiönsaaren kulttuuriympäristöprojekti, ja sen takana ovat seuraavat tahot (aakkosjärjestys): Curatio, Kemiönsaaren kunta, Metsähallitus, Sagalundin museo, Varsinais-Suomen liitto, Varsinais-Suomen maakuntamuseo. Projektin on suunniteltu sisältävän vanhan rakennuskannan ja arkeologisten kohteitten inventointia Kemiönsaaren kunnan alueella. Tarkoitus on, että projektin kenttätyöt toteutettaisiin vuosina 2011–2013. Projektiin kuuluvista arkeologisista inventoinneista oli ensimmäisenä vuorossa Västanfjärdin alueen inventointi ja toisena Dragsfjärdin alueen. Kemiönsaaren kulttuuriympäristöprojektin rahoitukseen on myönnetty maakunnan kehittämisrahaa, ja rahoitukseen osallistuvat ja hanketta ovat edesauttaneet omilla työpanoksillaan Kemiönsaaren kunta, Varsinais-Suomen liitto sekä muut yhteishankkeen osallistujatahot.

Sain keväällä 2012 tehtäväkseni Kemiönsaaren kulttuuriympäristöprojektiin kuuluvan Dragsfjärdin muinaisjäänösinventoinnin jäljellä olevat tehtävät. Edellisenä vuonna olin ollut tekemässä tätä projektia varten Västanfjärdin inventointia sekä myös inventointia osissa Dragsfjärdiä, lähinnä Taalintehtaalla. Vuoden 2012 inventoinnin kenttätyöt Dragsfjärdissä tapahtuivat melkein yhtenäisenä ajanjaksona, joka alkoi 8.5.2012 ja päättyi 13.6.2012. Tähän kevään ja alkukesän jaksoon saattui paljolti viileitä poutasäitä, mikä oli eduksi inventointityön toteuttamiselle. Työaika inventoinnin kenttätöihin ja selonteon kirjoittamiseen inventoinnista oli varattu vuoden 2012 jaksolle yhteensä kolme kuukautta yhdelle työntekijälle. Työtäni valvoi Varsinais-Suomen maakuntamuseon puolesta maakunnallinen arkeologi Kaisa Lehtonen.

Tässä raportissa selostettava inventointialue nykyisessä Kemiönsaaren (Kimitoön) kunnassa on entisen Dragsfjärdin kunnan alue. Inventointi kohdistuu pelkästään maalla sijaitseviin kiinteisiin muinaisjäänöksiin sekä maalta tai rantavesistä tunnettuihin irtainten muinaisesineitten löytöpaikkoihin.

Dragsfjärd muodostettiin itsenäiseksi seurakunnaksi eli pastoraatiksi vuonna 1865, ja sitä ennen sen alue oli kuulunut Kemiön kirkkopitäjään, jota koskevat tunnetut maininnat alkavat 1320-luvulta. Vuonna 1969 Dragsfjärdiin oli liitetty Hiittisten (Hitis) kunta, ja vuonna 2009 Dragsfjärd on yhdistetty Kemiönsaareen. Hiittinen tunnetaan Kemiön kappelina jo vuodelta 1555 olevan lähteen perusteella, ja 1860-luvulta alkaen se oli pastoraatti. Vuoden 1865 kunnallisasetuksen toimeenpano edellytti mm. Dragsfjärdin ja Hiittisten pastoraattien toimivan myös itsenäisinä kuntina, joina ne sitten säilyivät toistasataa vuotta.

Dragsfjärdin väkiluku on ollut 3378 henkeä 31.12.2004. Dragsfjärdin maapinta-ala oli samoihin aikoihin noin 267 km². Pohjoisessa Dragsfjärdiin kuuluu rannikoltaan hyvin rikkonainen osa suuresta Kemiönsaaresta, etelämpänä on laajalle levittäytyvä joukko vaihtelevan kokoisia saaria. Dragsfjärdin asukkaista on laskettu olevan äidinkieleltään ruotsinkielisiä noin 76 % ja suomenkielisiä 21 %.

Dragsfjärdin maisemakuva on merellinen, Kemiön rajan tuntumassa on kuitenkin myös melko laajoja viljelysvainoita. Avokallioalueita on kaikkialla paljon. Sunnanä-niminen joki laskee Dragsfjärdin pohjoisosassa Sunnanäviken -nimiseen lähteen. Muut joet ovat niin pieniä, että niitä ei kannata tässä

huomioida. Dragsfjärdin kirkonseudun eteläpuolella on pitkänomainen pohjois–etelä-suuntainen järvi, joka on nimeltään Dragsfjärden. Pienehköjä järviäalueita Dragsfjärdissä on lisäksi mm. Kemiön ja Västanfjärdin rajalla, Hammarsbodan kylässä, Taalintehtaan ruukkialueen lähellä ja Biskopsön saarella.

Dragsfjärdin kautta kulkevista vanhoista rannikkoväylistä voidaan kai ennen muuta mainita ikivanha viikinkien idäntiehenkin kuulunut purjehdusreitti Rosalalandetin ja Hiitislandetin rannan läheltä sekä pohjoisempaa Jungfrusundin kautta kulkeva merireitti.

Dragsfjärd on Suomen oloissa erittäin perinteikäs teollisuuspaikkakunta. Kemiönsaarella on toiminut tehdaslaitoksia, verstaata ja kaivoksia. Mereen liittyvät elinkeinot, kuten talonpoikaispurjehdus ja puulaivojen rakentaminen, ovat olleet aikoinaan tärkeitä Dragsfjärdissäkin.

Dragsfjärdin muinaisjäänöksiä koskevaa tietoa on arkeologian piirissä koottu 1800-luvulta alkaen. Hiittisten kirkonkylän edustalla sijaitseva Högholmenin linnaluoto tuli tiettävästi ensimmäisenä Dragsfjärdin muinaisjäänöksistä tutkimusten kohteeksi. Vuonna 1871 oli kansanperinteen kerääjä pastori H. A. Reinholm tehnyt ensimmäisenä tutkimuksia Högholmenilla.

Vuonna 1883 ilmestynyt A. Björckin julkaisu ”Kiinteitä Muinaisjäänöksiä Halikon kihlakunnassa” sisältää mainintoja Dragsfjärdin kiviraunioista, joita pidettiin esihistoriallisina hautaraunioina (Suomen Muinaismuisto-Yhtiön aikakauskirja VI: A. Björck: Kiinteitä muinaisjäänöksiä Halikon kihlakunnassa. Helsinki 1883.).

Volter Högman tarkasti ja kaivoi vuonna 1886 muinaisjäänöksiä Kemiönsaaren suunnalla ja muun muassa Dragsfjärdissä. Hän laati tutkimuksistaan senaikaiseksi melkoisen seikkaperäisen yhtenäisen selonteon (Volter Högman: Fornminnen upptecknade och delvis undersökta i Kimito och Hiitis skär sommaren 1886. Museoviraston arkeologian arkisto, kopio mm. Varsinais-Suomen maakuntamuseolla.). Kohteitten sijainteja osoittavia karttoja Högman ei näytä tehneen, ja paljolti siitäkin johtuen ei enää voida päästä selvyyteen aivan kaikkien hänen tarkastamiensa muinaisjäänösten sijainnista.

Vuosien 1932-1933 aikana Hildur Planting inventoi muinaisjäänöksiä Dragsfjärdissä ja Hiittisten alueella ja kirjoitti inventoinneistaan kaksi raporttia (”Förteckning över gravkummel i Dragsfjärd” ja ”Fasta fornlämningar i Hitis socken”). Hän merkitsi tarkastuskohteitaan mittakaavassa 1:42 000 oleville pohjakartoille.

Kesällä 1943 on Kemiön, Dragsfjärdin ja Västanfjärdin kuntien alueella toteutettu muinaisjäänösten inventointia Nordenskiöld-Samfundet i Finland -seuran tuella. Inventointiraportin näistä tutkimuksista valmisti Nils Cleve Turussa. Samoihin aikoihin ilmestyi pitäjänhistoria, johon sisältyy mm. Cleven laatima esittely Kemiön, Dragsfjärdin, Hiittisten ja Västanfjärdin alueella sijaitsevista esihistoriallisista hautaraunioista (Kimitobygdens historia I, 1942, 1944. Uusintapainos 1981.).

Vuonna 1977 ilmestynyt Varsinais-Suomen seutukaavaliiton julkaisu sisälsi yhteenvedon kaikista Dragsfjärdissä sijaitsevista kiinteistä muinaisjäänöksistä, jotka olivat silloin tunnettuja (VARSINAIS-SUOMEN SUOJELUALUEET JA -KOHTEET INVENTOINTIRAPORTTI 1977. ISBN 951-9290-27-3). Turun yliopiston arkeologian toteuttama hautaraunioihin keskittyvä inventointitoiminta on ulotettu 1980-luvulla myös Dragsfjärdiin. Tämä inventointitoiminta kuului monivuotiseen hankkeeseen, millä on nimenä ”Lounais-Suomen rannikon varhaismetallikautiset hautarauniot”. Sen hautaraunioihin keskittyviä inventointeja kustansivat Turun yliopiston ohella myös Suomen Akatemia ja Rauman maalaiskunta. Projektin tuloksia on julkaistu vuonna 1992 Turun yliopiston arkeologian julkaisusarjassa nimeltä Karhunhammas, jossa on esitetty hautaraunioitten sijaintipaikat koordinaatein ja lisäksi joitakin tärkeimpiä tietoja raunio rauniolta. Tämän projektin perusaineistoa ei ole enää kaikkien kuntien osalta saatavissa yleiseen käyttöön, ei esim. Dragsfjärdin. Turun yliopiston arkeologian arkistosta saamani tiedon mukaan eräs yliopiston entinen työntekijä on ottanut yksityiskäyttöönään projektissa tuotetun kirjallisen aineiston joittenkin kuntien osalta, ja lisäksi tämä työntekijä on leikannut niiden kuntien aineiston pois myös yliopiston ylläpitämästä sähköisestä tietokannasta.

Vuonna 1985 on Föreningen Konstsamfundetin Insula Nova -projektin kautta toteutunut arkeologinen osainventointi Ölmosin–Purunpään tienoilla. Inventoijana siinä projektissa toimi Helena Edgren.

Turun yliopiston arkeologian osasto on suorittanut kaikkiin muinaisjäänöstyyppieihin kohdistunutta inventointia Dragsfjärdin eteläosan saarilla vuosina 1991 ja 1992. Inventoinnin kenttätyöt suorittivat Harto Roth ja Levi Fagerström osaston harjoittelijoina kesällä 1991 ja Titta Heikkinen ja Jari Näränen seuraavana kesänä. Rothin ja Fagerströmin inventoinnista on saatavilla Turun yliopiston arkeologian arkistossa kaksi selontekoa. Toinen on eräänlainen pikaraportti, joka on siinä olevan otsikon mukaan inventointiluettelo. Sekä tämä inventointiluettelo että sitä pitempi raportti vuoden 1991 inventoinnista ovat olleet käytettävissäni tekstinä. Jostakin syystä niihin liittyviä karttoja en löytänyt arkeologian arkistossa. Vuoden 1991 inventointikertomuksen sisällysluetteloon on merkitty 86 numeroitua sivua ja 10 karttakopiota. Inventointikertomukseen on myös sitä koskevan myöhemmän lähdeviittauksen mukaan kuulunut 86 sivua ja 10 liitesivua (Tapani Tuovisen kertomus vuoden 1997 inventoinnissa Saaristomeren kansallispuistossa, sivu 61.).

Kohteitten kartoittamisessa Rothia ja Fagerströmiä oli kohdannut eräs epätavallinen hankaluus: he ovat kertoneet pikaraportissaan menettäneensä käytössään ollutta kirjallista aineistoa heidän käytössään olleesta veneestä. Hävinneeseen aineistoon oli kuulunut inventointikarttoja ja A4-kokoisia karttakopioita, joihin oli kirjoitettu tietoja löydöistä ja mm. mittoja. Mahdollisesti silloin veneessä käyneelle varkaalle oli päätyntä mm. kohteitten paikantamiselle tärkeitä kenttämuistiinpanoja. Muutamat vuoden 1991 inventointikertomuksessa mainitut arkeologisten kohteitten koordinaatit eivät tunnu olevan kohdallaan, ja lieneekö syy siihen juuri kenttämuistiinpanojen menetyksessä. Vuoden 1991 inventointikertomuksen kirjoittaminen muistiinpanoaineiston menettämisen jälkeen on varmasti ollut epäkiitollinen tehtävä, ja arvokasta onkin, että tällaisella kirjoittamistyöllä on kuitenkin pelastettu vuoden 1991 kenttätyn tuloksista osa. Vuoden 1991 inventointityön erityiseksi ansioksi on muutoin luettavissa etenkin se, että sen inventoinnin vaikutuksesta tuli tutkimukselle tietoon kaivauksissa erittäin antoisaksi osoittanut arkeologian harrastaja Ilkka Penttisen löytämä Hiittisten Kyrksundetin muinaisjäännösryhmä.

Vuonna 1995 on valmistunut Tapani Tuovisen raportti ”Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueen arkeologiset kohteet”, joka on painamaton käsikirjoitus. Vuonna 1995 Jari Näränen on inventoinut Dragsfjärdin alueella joidenkin hylkyjen läheisten maa-alueiden rakenteita. Tapani Tuovinen on inventoinut vuosina 1997 ja 1998 Metsähallituksen toimeksiannosta muinaisjäännöksiä Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueella Dragsfjärdissä ja sen naapurikunnissa. Sirkka-Liisa Seppälä on inventoinut seudulla lossipaikkojen alueita, mistä on hänen raporttinsa vuodelta 1998. Stora Ängesön alueella ovat inventoineet vuonna 1998 Henrik Jansson ja Kalle Virtanen. Metsähallituksen julkaisussa vuodelta 2000, jonka on kirjoittanut Tapani Tuovinen, on tietoa 1990-luvulla mm. Dragsfjärdillä pienillä saarilla lähinnä inventoinneissa tehdyistä arkeologisista tarkastuksista (No 122 sarjassa: "Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja -sarja A": Tuovinen Tapani 2000: Ulkosaariston arkeologiaa – Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueen inventointi 1994–1997. 113 s. 2. painos 2001.).

Dragsfjärdin muinaisjäännöksistä on tallennettu tietoa myös useisiin yksittäisiin tarkastuskertomuksiin ja tutkimuslontekoihin. Uusien arkeologisten kohteitten löytymiseen on Kemiönsaarella paljon vaikuttanut siellä 1980-luvulla alkanut harrastaja-arkeologitoiminta, jota on paljolti vetänyt arkeologi Henrik Asplund Turun yliopistosta pitämällä arkeologian harrastajille suunnattuja kursseja ja johtamalla harrastajavoimin tehtyjä kaivauksia. Harrastajien löytöjen kirjaaminen tarkastuslontekoihin on oma kohtalaisen paljon työtä vaativa toiminta-alue. Asplund on paljolti hoitanut myös sitä. Hänelle kohteita ilmoittaneita menestyksekkäitä arkeologian harrastajia on mahdollista mainita useita. Heidän nimiään tulee jäljempänä esille kohteitten esittelyihin tavallisesti kuuluvissa kohteen löytymistä selostavissa tiedoissa.

Dragsfjärdin muinaisjäännöksiä on kirjallisuudessa käsitelty paljon. Käytettävissäni olleen työajan lyhyden vuoksi en voinut satsata kovinkaan paljoa työaikaa kirjallisuusviitteiden valikoimiseen eri kohteitten esittelyjen yhteyteen. Jotkut kirjallisuusviitteet, joita olen merkinnyt, ovat vain satunnaisesti mukaan tulleita hajahuomioita. Erityistä suppeakaan kirjallisuutta teoksista, joissa käsitellään Dragsfjärdin muinaisjäännöskantaa, ei ole tässä mahdollista esittää.

Historiallisten kyläonttien paikkojen ja muidenkin historiallisen ajan muinaisjäännösten tarkastelua varten oli vuoden 2012 inventoinnissa käytettävissä vanhaan kartta-aineistoon pohjautuvia valmiiksi hankittuja tietoja. Niitä taustatietoja on internetin kautta saatavilla osoitteesta www.lounaispaikka.fi.

Aiemmilta vuosilta olevien aineistojen tietojen hyödyntäminen osoittautui tässä inventointitehtävässä melkoisen työlääksi työvaiheeksi. Sen vaiheen pyrin kuitenkin tekemään huolellisesti inventoinnin kattavuusnäkökohdan takia. Kenttätöyössä käytin saamieni ohjeiden mukaan työaikaa varsinkin tietyllä Dragsfjärdin eteläosassa olevalle alueelle, jota koskeva rantaosayleiskaavoitus on ollut vireillä. Sen alueen pohjoisosassa olevien Biskopsön ja Vänoxan saarten seutu olisi muutoinkin ollut paikallaan ottaa nyt inventoinnin kohteeksi, sillä tietävästi niillä alueilla ei ole juurikaan tehty arkeologista inventointia.

Maasto Dragsfjärdissä on paikoin melkoisen vaikeakulkuista, niin esimerkiksi siellä täällä Biskopsön saaren keskiosissa. Saarelta toiselle siirtymiseksi oli tässä kenttätöyössä usein pohdittava monia vaihtoehtoja. Lyhyempiä matkoja saatoin Biskopsön alueella siirtyä lainaamallaani soutuveneellä. Lisäksi sain venekyytejä yksityisiltä henkilöiltä ja kerran Metsähallituksen työntekijöiltä. Yhteysalusvuoroja käytin melko runsaasti. Kemiönsaaren pääsaarella, Högsårassa, Rosalalandetissa ja Hitislandetissa liikuin tarvittaessa omalla autollani. Paikanmäärittämisä varten käyttäessäni oli GPS-laite merkittään Garmin GPSMAP 62. Inventointiaikana majapaikkani oli enimmäkseen Metsähallituksen majoitustila Kasnäsissä. Tärkeää oli myös, että saatoin kahdesti majoittua Biskopsöillä toimivassa majoitusliikkeessä

Seuraavien kohteitten esittelyt ovat valitettavan suurelta osin pelkästään vanhojen tietojen varassa. Siihen on suurimpana syynä käytettävissäni olleen työajan lyhyys, mikä ei antanut mahdollisuuksia kovin moniin tunnettujen kohteitten nykytilan tarkastamisiin. Dragsfjärdin inventointitehtävään oli kokonaisuudessaan varattu aikaa vain kolme kuukautta sen ajan lisäksi, minkä olin voinut aiemmin vuonna 2011 käyttää alueeseen kuuluvan Taalintehtaan inventointiin ja joittenkin Dragsfjärdistä havaittujen yksittäisten kohteitten tarkastamiseen.

Dragsfjärdistä tunnetaan nykyisin noin 200 melkoisen varmaa kiinteää muinaisjäännöstä ja lisäksi puolisen sataa epävarmempaa. Jo näitten määrien yhteydessä on huomattava, että laskelmien pohjana olevissa tyyppiluokiteluissa ja kohteitten rajaamisissa on melkoisesti tulkinnan varaa. Seuraavassa asetelmassa olevat lajityyppikohtaiset laskelmatkaan eivät voi olla tarkkoja, mutta ne kuitenkin valaisevat suunnilleen Dragsfjärdin muinaisjäännöskannan jakautumista eri lajityyppeihin.

Kivikautisia asuinpaikkoja tunnetaan (niistä ainakin kolme voi olla osaksi myös kivikautta myöhempiä)	24 - 27
Muita esihistoriallisia asuinpaikkoja	3 - 4
Esihistoriallisiksi arveltuja hautaraunioryhmiä tai yksittäin sijaitsevia raunioita	67 - 71
Kiviröykkiöitä ja röykkiöryhmiä, joita ei ole tässä luettu edelliseen ryhmään	7 - 31
Yöpymissuojan kivirakenteita eli tomtningeja	5 - 6
Mahdollisia muita kivirakenteita	8 - 20
Kivilatomuksia: Jatulintarhoja	6 - 11
Kivilatomuksia: kivikompassseja	0 - 1
Kivilatomusryhmiä ja yksittäisiä kivilatomuksia, joita ei ole tässä luettu jatulintarhoihin tai kivikompassseihin	19 - 32
Maansekainen kiviröykkiö ja röykkiöryhmä	2
Esihistoriallisia uhripaikkoja	2
Rautakautinen kauppapaikka	1
Vanha kirkon paikka	1
Kappelien paikkoja	3
Hautausmaita muualla kuin kirkkojen tai kappelin yhteydessä	2 - 4
Kylänpaikkoja ja muu historiallinen asuinpaikka	2 - 5
Kivihakkauksia	3 - 5
Mestauspaikka	1
Teollisuuteen liittyviä historiallisia muinaisjäännöksiä	7
Vanhoja satamapaikkoja	3 - 4
Ulkouniryhmiä ja yksittäisiä ulkouuneja (ryssänuuneja ym.)	15 - 18
<u>Sotahistoriallisia muinaisjäännöksiä ilman uuniryhmiin sisältyviä</u>	<u>10</u>
Yhteensä.	191 - 266

Edellisiin lukuihin sisältyvät myös ne muissa muinaisjäännösinventoinneissa tarkastamattomat muinaisjäännökset, jotka tarkastettiin Kemiönsaaren kulttuuriympäristöprojektin inventoinnissa 2011-2012 tietyvästi ensimmäisen kerran. Niitä on tyypeittäin seuraavat määrät:

Kivikautisia asuinpaikkoja (joista toinen voi olla osaksi myös pronssikauteen kuuluva)	2
Esihistoriallisiksi arveltuja hautaraunioryhmiä tai yksittäin sijaitsevia raunioita	2 - 3
Kiviröykkiöitä ja röykkiöryhmiä, joita ei ole tässä luettu edelliseen ryhmään	4
Kivirakenteita	3
Kivilatomuksia: Jatulintarhoja	1
Kivilatomuksia: kivikompassseja	0 - 1
Kivilatomusryhmiä ja yksittäisiä kivilatomuksia, joita ei ole tässä luettu jatulintarhoihin tai kivikompassseihin (kaksi todennäköisesti esihistoriallisia)	9
Maansekainen röykkiöryhmä	1
Esihistoriallinen uhripaikka	1
Kylänpaikka	1
Mestauspaikka	1
Teollisuuteen liittyviä historiallisia muinaisjäännöksiä	2
Ulkouniryhmiä ja yksittäisiä ulkouuneja (ryssänuuneja ym.)	2
<u>Sotahistoriallisia muinaisjäännöksiä ilman uuniryhmiin sisältyviä</u>	<u>2</u>
Yhteensä.	31 - 33

Muinaisjäännöksistä monet suuremmat röykkiöt ovat Dragsfjärdinkin alueella kärsineet aikojen kuluessa pahoin kaivelusta. Inventoidessani kuulin myös yhdestä hiljattain tapahtuneesta muinaisjäännöksen penkomisesta, mikä oli ollut yhden ryssänuunin osittainen hajottaminen (kohteessa nimeltä Mossarna).

Entuudestaan tunnettuja irtainten muinaisesineitten löytöpaikkoja muinaisjäännösten ulkopuolelta

laskin 19. Uusia ei tullut inventoinnissa tietoon.

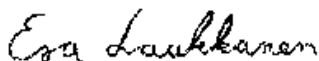
Tähän inventointikertomukseen on suojelunalaisten muinaisjäännösten esittelyjen lisäksi liitetty tietoja myös monista sellaisista kohteista, jotka eivät ole muinaismuistolailta rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tekstissä näitä on merkitty yleisesti käytettävillä nimityksillä ”muu kohde” tai ”luonnonmuodostuma”, ja karttaotteilla nimitystä muu kohde vastaa valkea pallo ja luonnonmuodostumaa sininen pallo. Nämä ja muut karttamerkit on tämän kertomuksen kartoilla koetettu saada sellaisiksi, että niitten ulkoasu vastaisi kohtuullisen tarkoin Museoviraston rekisteriportaalissa käytössä olevia kohdemerkkejä, mikä varmaankin selventää mahdollisia karttaesitysten vertailuja. Osa karttaotteilla olevista merkeistä on MapInfo-ohjelman kautta saatuja Museoviraston tietokannasta peräisin olevia punaisia pallomerkkejä. Ne erottuvat inventointiaineiston perusteella lisätyistä toisista punaisista pallomerkkeistä merkin värisävyn ja koon puolesta. Kohteisiin ei tässä inventointikertomuksessa ole liitetty merkintöjä toteutuneista muinaisjäännösalueitten hoitotoimista. Tiedot hoitotoimista yleensä ovat saatavilla internetistä Museoviraston sivustoilta.

Työajan vähyyden vuoksi ei tähän inventointikertomukseen ole liitetty listauksia tunnetuista 1920-luvun merimerkkien paikoista eikä 1800-luvun lopun topografisista pisteistä eikä kaikista kirjallisuudessa mainituista vanhoista louhoksista. Niistä 1800-luvun lopun topografisia pisteitä ei yleensä katsota kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Louhoksista ja muista teollisuushistoriallisista kohteista muinaismuistolain nojalla rauhoitettuihin on esitetty luettavan vain 1700-luvun puoliväliä vanhemmat kohteet ja nuoremmista vain ”tuotantoprosessiin olennaisesti liittyvien rakennusten, laitteiden ja rakenteiden jäännökset sekä prosessissa syntyneet merkittävät muodostelmat” (Marianna Niukkanen: Historiallisen ajan muinaisjäännökset Tunnistaminen ja suojelu. MUSEOVIRASTON RAKENNUSHISTORIAN OSASTON OPPAITA JA OHJEI TA 3). Noitten kriteerien perusteella tämänhetkisen tietämyksen varassa muinaisjäännöksiksi ajateltavia louhoskohteita Dragsfjärdissä olisi mahdollisesti vain Hamnholman saarella (kohde n:o 170 ”Hamnholm”). Kummelit ovat siitä erikoinen kivirakenneryhmä, että niitä on saatettu purkaa ja uudelleen koota: kerrotaanhan kummeleita usein hajotetun sota-aikoina, mutta myöhemmin kummeleita on taas tarvittu. Yleensä lieneekin vaikea tietää luonnonkivisten kummelien ajoitusta, jonka vuoksi niitten muinaisjäännöksiksi lukemisessakin voitaneen ja ehkä täytyykin noudattaa varovaisuutta.

Inventoinnissa ottamani valokuvat on tarkoitus tallentaa Varsinais-Suomen maakuntamuseon kokoelmiin päätunnuksella DT2012:69. Osa ottamistani kuvista on stereokuvia, jotka voidaan nähdä kolmiulotteisina tarkoitusta varten olevilla puna-vihreillä tai puna-sinisillä laseilla. Irtolöytöjä en poiminut inventoinnissa lukuun ottamatta muutamia ikkunalasien siruja, jotka otin yhdeltä optisen lennättimen sijaintipaikalta näytteeksi.

Tässä yhteydessä haluan vielä kiittää kaikkia työtäni avustaneita tahoja.

Turussa 12.11.2012

Esa Laukkanen
Inventoinnin suorittaja

Käytettyjä lyhenteitä ja karttamerkkejä:

1992: Unto Salo, Tapani Tuovinen ja Juha-Matti Vuorinen: Luettelo Suomen rannikon hautaraunioista. Karhunhammas 14, Kaarina 1992. (Jos vuosiluku ”1992” lyhenteenä viittaa inventointiin vuodelta 1992, eikä tähän vuoden 1992 julkaisuun, niin sen pitäisi ilmetä asiayhteydestä.)

2002: Tapani Tuovinen: The Burial Cairns and the Landscape in the Archipelago of Åboland, SW Finland, in the Bronze Age and the Iron age. (Acta Univ. Oul. B 46, 2002) Oulu 2002.

2008: Henrik Asplund: Kymittae. Sites, Centrality and Long-Term Settlement Change in the Kemionsaari Region in SW Finland. (Turun Yliopiston julkaisuja/Annales Universitatis Turkuensis. Sarja--Ser. B osa--Tom. 312. Humaniora.) Turku, 2008.

Karhunhammas 14: sama kuin 1992.

Kemiön suurpitäjän historia I: "Kemiön suurpitäjän historia I", kirjoittaneet Kari Suistoranta ja Henrik Asplund. Tammisaari 1997.

KM = Kansallismuseo

Kymittae: Ks. lyhenne ”2008”

Myhrman 1990: Hans Myhrman (med inlägg av Henrik Asplund): Från säljagare till rösbyggare. Åbo 1990.

SMYA = Suomen Muinaismuisto-Yhdistyksen aikakauskirja

TKHM = Turun Kaupungin Historiallinen Museo (Varsinais-Suomen maakuntamuseo)

TYA = Turun yliopiston arkeologia

Karttaotteilla on kiinteitä muinaisjäänöksiä merkitty punaisilla pallokuvioilla, ja niissä, samoin kuin Museoviraston rekisteriportaalisakin, magenta punaisen sävy osoittaa kohteen määrittämisen olevan tavalla tai toisella epävarman. Toiset kaksi punaisen sävyä kuuluvat varmemmin määritellyille kohteille (puhtaamman punaiset hieman suuremmat pallokuviot ovat suoraan Museoviraston tietokannasta kartoille liitettyjä karttamerkkejä ja toiset pienemmät ja hieman sameamman väriset karttamerkit on sijoitettu paikoilleen tätä inventointikertomusta tehtäessä).

Valkoiset ja siniset pallokuviot osoittavat huomioituja kohteita, joita ei katsota muinaismuistolain tarkoittamiksi kiinteiksi muinaisjäänöksiksi. Sinisellä pallolla merkityissä kohteissa ei ole tiettävästi ihmisen tekemiä rakenteita, valkoisella pallolla merkityillä taas pitäisi olla joitakin rakenteita, mutta vain sellaisia, joita ei ole nyt katsottu rauhoitetuiksi muinaisjäänöksiksi.

Ehjäreunainen keltainen kuvio esiintyy aina useampiosaisissa kohteissa yhden punaisen pallon rinnalla ja tarkoittaa erillistä muinaisjäänöksen osaa.

Rosoreunainen keltainen kuvio tarkoittaa irtaimen muinaisesineen löytöpaikkaa, jonka ei tiedetä olevan minkään tunnetun kiinteän muinaisjäänöksen piirissä.

Yleissilmäys- karttojen 1-9 rajaukset

- Inventointialueen raja
- Tie
- Kirkko

10 km

Dragsfjärden inventointi 2011-2012

Kirjito
Kemö

Dragsfjärd

Västanfjärd

Hittinen

1

2

4

3

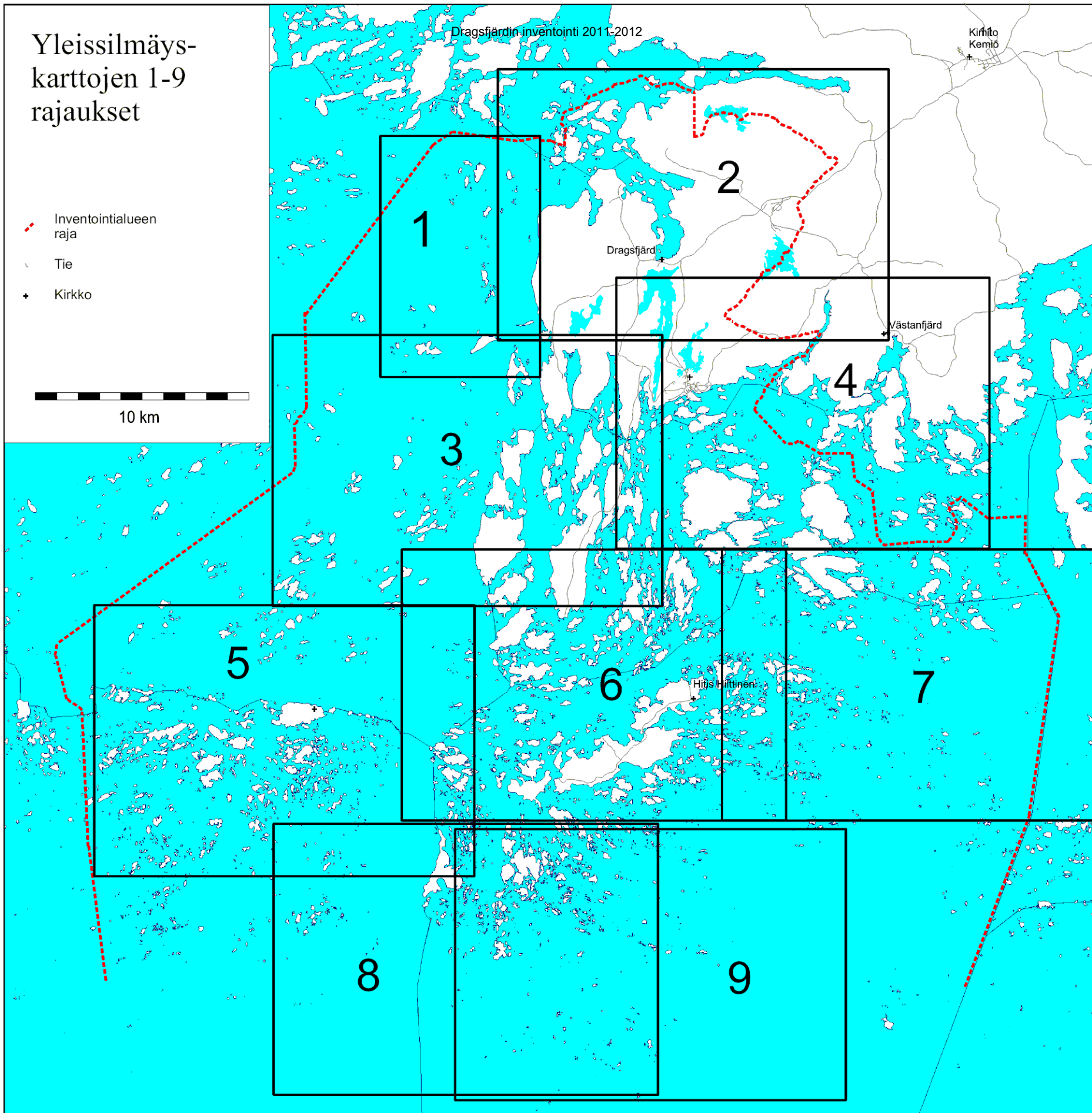
5

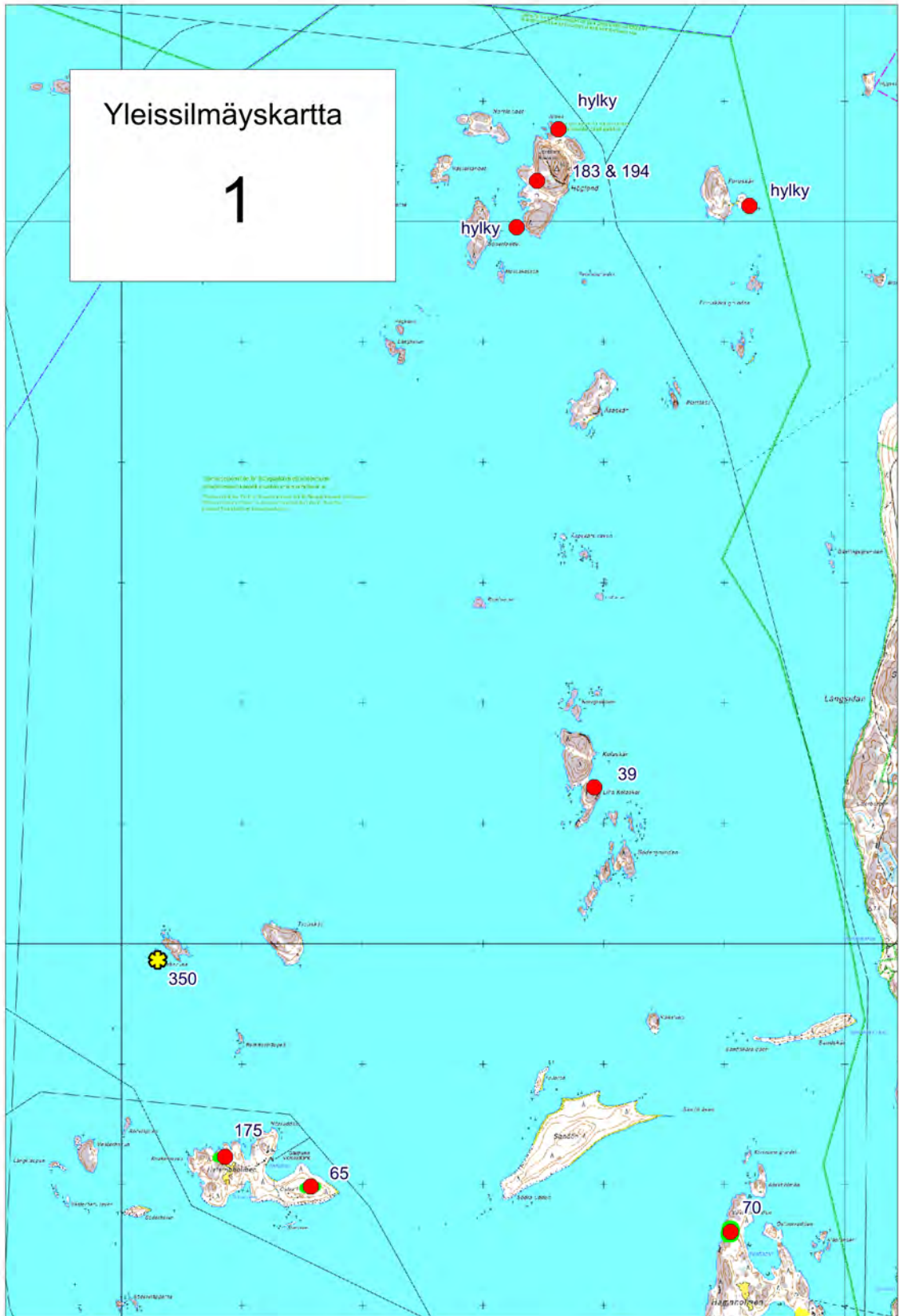
6

7

8

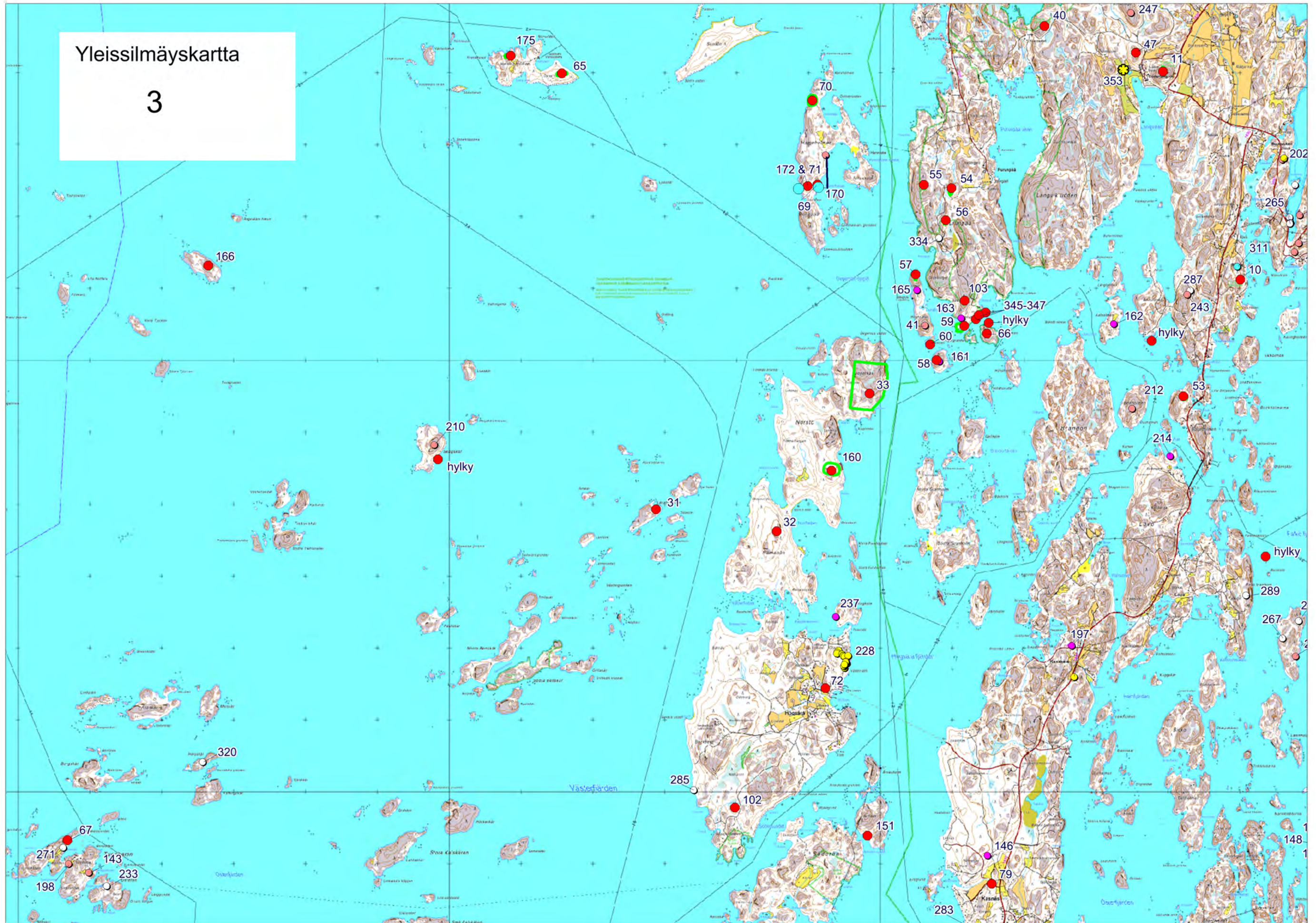
9

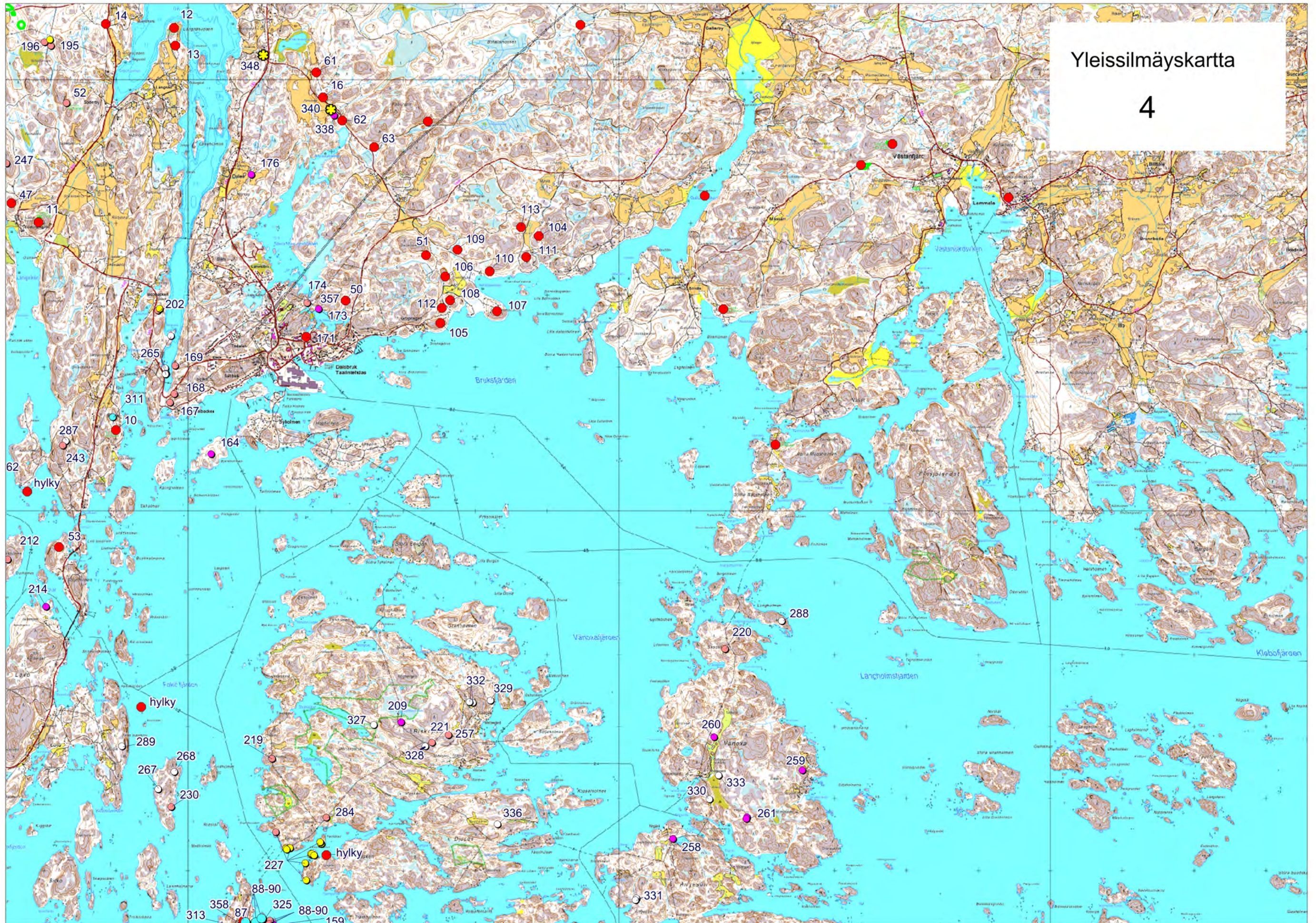

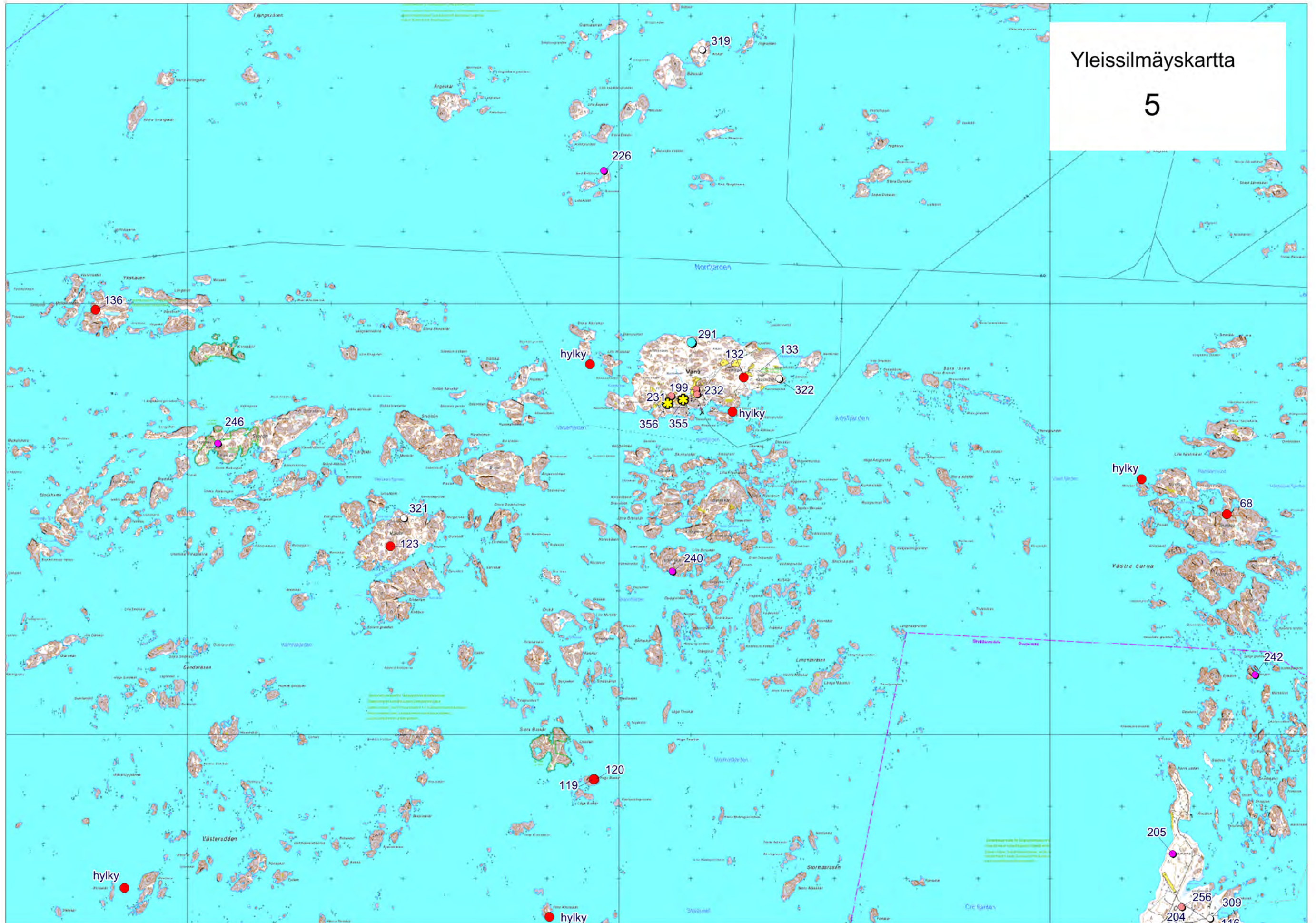

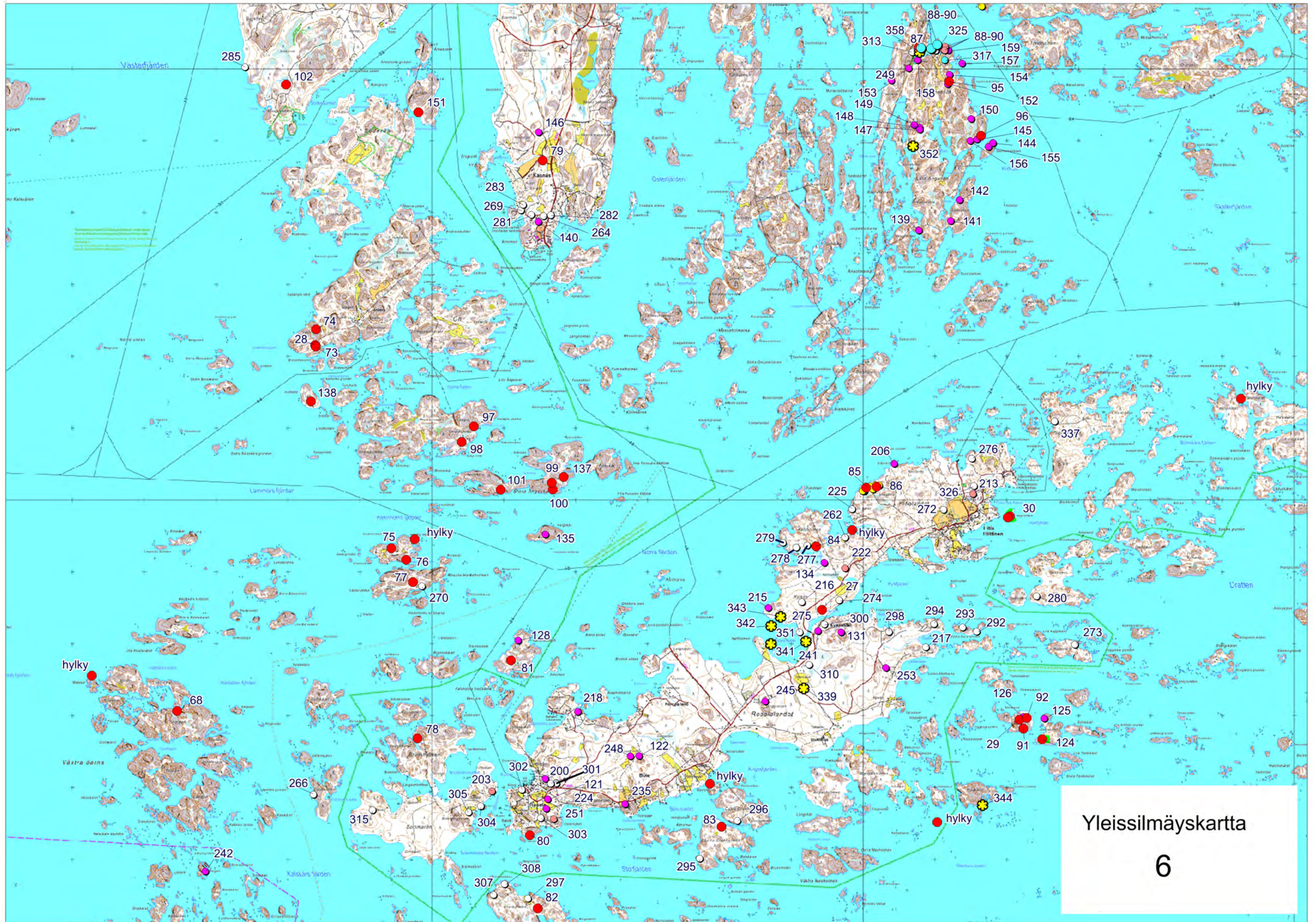
Yleissilmäyskartta
3

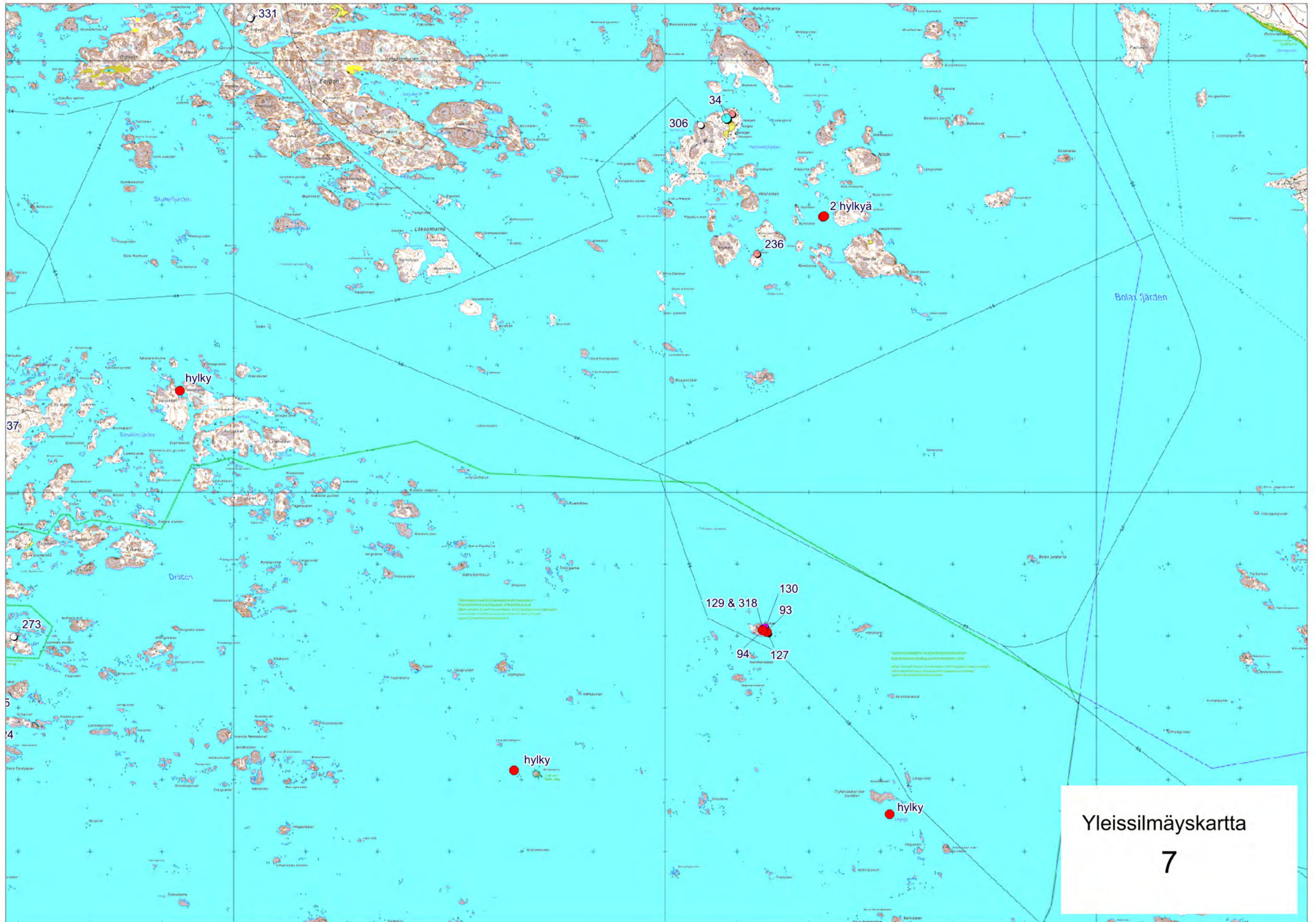

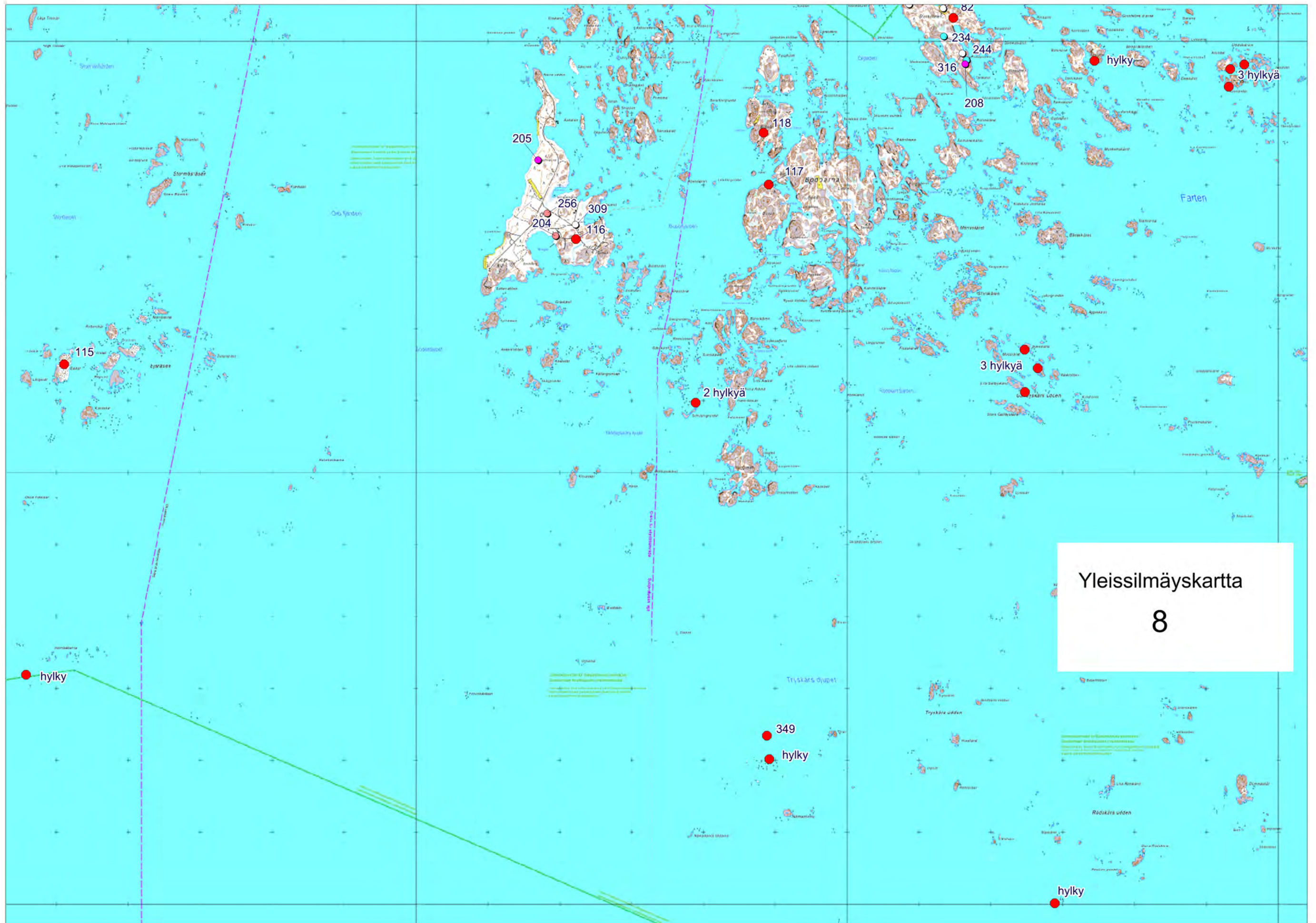

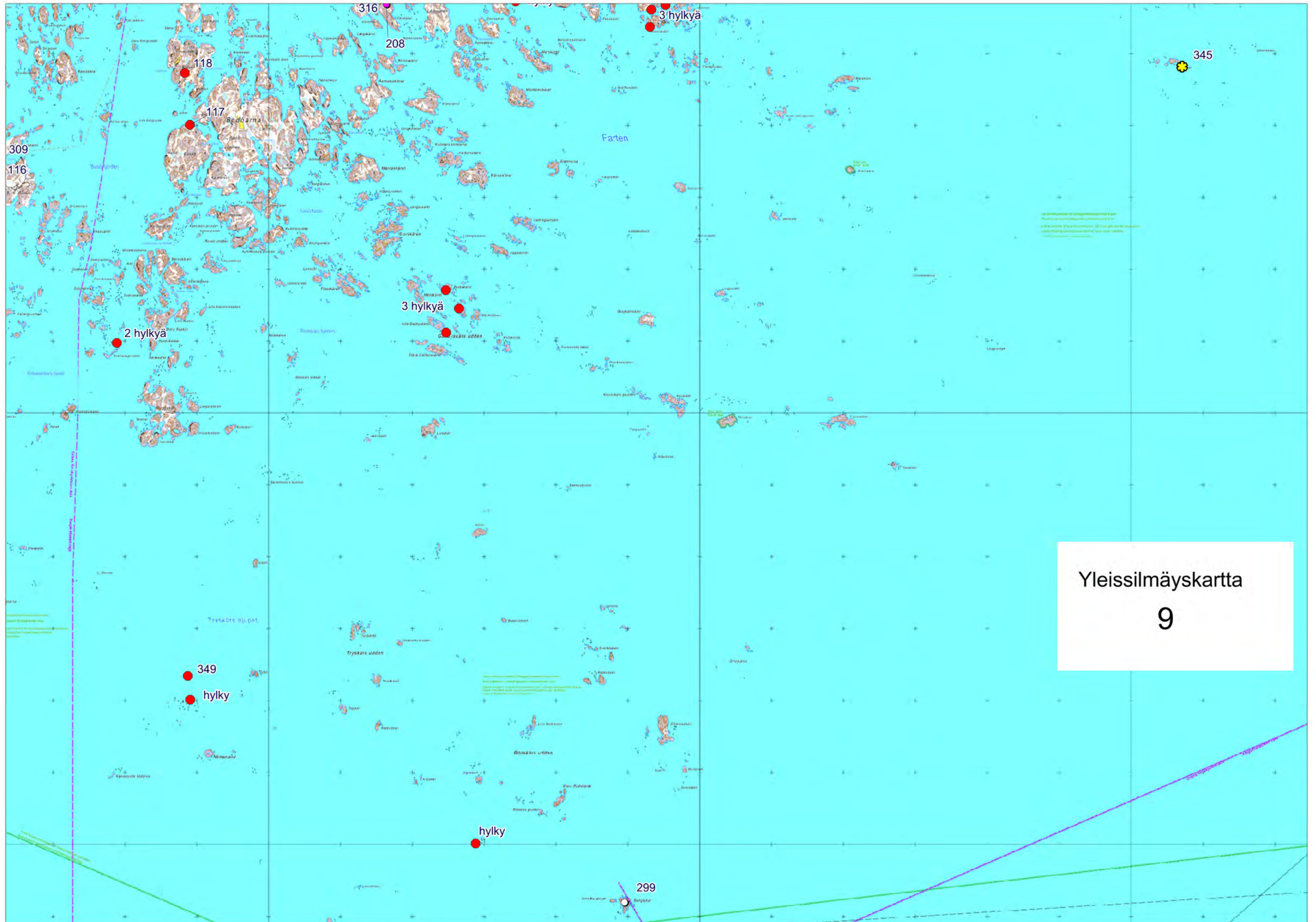
Yleissilmäyskartta
4

Taulukko esinelöydöistä

Löytönumero	Löytöpaikka ja sen inventointinumbero 2012	Löytölaji	Kylä (inv. numeron puuttuessa)
KM 1148:2	Högholmen (30)	Poltettuja kiviä ja kekäleitä uhrikummusta	
KM 1910	Hammarbodan röykkiöt (1)	Pronssinen varsikeltti	
KM 2503 A: 1	Oppgård (12)	Pronssitikari	
KM 2503 A: 4	Rövikin kylästä Träskbäckenin torpan maalta noin korttelin syvältä suomaasta	Rautainen silmäkirves	Rövik
KM 2503 A: 7	Dragsfjärdin kappelista ilman tarkempia löytötietoja (Huom! Högmanin käsikirjoituksen sivulla 188 mainitaan jonkun keihäänkärjen löytöpaikaksi ”backen vid Dragsfjärd prästgård”.)	Keihäänkärki	Kylä?
KM 2503 A: 13	Ansvidja (16)	Palanen kiviasetta	
KM 2503 A: 14	Jätukastberget (19)	Hiottu kivi	
KM 2503 A: 16	Ansvidja (16)	Veneen kaaripuu	
KM 2503 A: 21	Oppgård, Långnäs (12)	Luunmuruja ym. kaivauslöytöjä	
KM 2503 A: 22	Kärran kylästä hautarauniosta Jordbron torpan luota (15)	Luunmuruja, keramiikkaa, limsiön paloja	
KM 2503 A: 23	Hautarauniosta Hammarbodan kylässä (1)	Luita ja hiiltyneitä puun paloja	
KM 2503 A: 26-28	Högholmen (30)	Kaivauslöytöjä	
KM 2503 A: 29	Korsskär (124)	Luita, mm. oravan kallo, kalan suomuja	
KM 8871:1-2	Ansvedja (16)	Reikäkiviä	
KM 9575:1	Jordbro: kesällä 1932 tuhoutuneesta hautarauniosta (15)	Poltettuja luita	
KM 9575:2	Löyt. hautarauniosta, josta oli ollut vain pohjakivet jäljellä. Sijainti Rosendalissa alle kilometrin päässä kartanosta Kullasin tilan maalla.	Poltettuja luita	Rosendal
KM 9749:2	Långfuruholm (31)	Hautalöytö	
KM 10108	Jordbro (15)	Kaivauslöytöjä 1935. Palanutta luuta ja hiiltä.	
KM 10109	Långnäs, Nyhem-niminen palsta. Aiemmin sen nimi on ollut Tran gång eli Tränn gång. Löytynyt kellarin perustusta kaivettaessa. Löytöpaikka noin kilometrin päässä rannasta kallion juurella.	Kivikirves	Långnäs
KM 10702:1	Löytynyt Karl Lindström Dragsfjärdin Långnäsistä heinäkuussa 1937 Nyhem-nimisen torpan pihalta. Samalta paikalta oli löytynyt kivikirves vuonna 1935, ja sen arveltiin olevan Kansallismuseossa.	Kivikirves	Långnäs
KM 11720:1-	Jordbro (15)	Kivik. asuinpaikkalöytöjä	

126		kaivaukselta	
KM 11721	Knipång (14)	Kivik. asuinpaikkalöytöjä	
KM 11722:1	Löytynyt 300 m Mellangårdin asuinrakennuksesta luoteeseen	Kivikirves	Nordanå
KM 11832:4 (samaa kaivauslöydöstä kuin TKHM 14122)	Jordbro (15)	Kivikautisia asuinpaikkalöytöjä	
KM 11993:1	Löyt. 8.10.1948 Jalmar Niemi Dragsfjärdin pitäjän Kärran kylän Uppgårdin maalta sokerijuurikkaan nostossa Västeråkerin pellostä. Löytöpaikka oli 50 metrin päässä talosta.	Rombimaisen reikänuijan puolikas	Kärä
TKHM 13693:1-5, uudelleen luetteloituina KM 14289	Ansvedja (16)	Kaivauslöytöjä	
KM 14333	Biskopsö (257)	Kaksi kivikirvestä	
KM 16544	Jordbro (15)	Kaivauslöytöjä	
KM 17329	Jordbro (15)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 17856	Nordanåsta Nyborgin tilalta noin 300 metriä asuinrakennuksesta pohjoiseen. Oli arveltu kirveen tulleen peltoon hiekan mukana, jota oli ajettu 400 metriä pohjoisempaan olevasta hiekkakuopasta.	Kivikirves	Nordanå
KM 19439	Löytöpaikka Dragsfjärdin pitäjässä. Löytynyt savensekaiseen hiekkamaahan kaivetusta ojasta noin 200 metriä itään Björkbodan järven lounaispuolisesta lahdesta.	Reikäkivi	Kylä?
KM 19709	Jordbro (15)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 21217:1-2	Jordbro (15)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 25787	Kvarnmossen II (46?) Tämän luettelotiedoista ei ollut kopiota saatavilla tätä taulukkoa kirjoitettaessa.	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 26616	Nordanå, Bötesberget (45)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 26619	Kyrksundet (27)	Asuinpaikka- ja haulalöytö	
KM 27002	Nordanå, Bötesberget (45)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 27812	Rosala Halsbacken (121)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 27813	Kyrksundet (27)	Rautakautisia löytöjä	
KM 28363	Kyrksundet (27)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 28832	Kyrksundet (27)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 29578	Kyrksundet (27)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 29658	Kyrksundet (27?)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 30324	Kyrksundet (27)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 30443	Krogarudden (lienee 59; kopiota tämän löytötiedoista ei ollut saatavilla tätä luetteloa koottaessa)	Saviastianpala	
KM 30661	Stora Ängesön (352)	Riimukiven katkelma	

KM 33242	Nordanå (Tätä ei saatu yhdistetyksi mihinkään muinaisjäännökseen tai erilliseen löytöpaikkaan, koska kopiota tämän löytötiedoista ei ollut saatavilla tätä luetteloa koottaessa)	Asuinpaikkalöytöjä (hiomalaaka)	Nordanå
KM 36092	Taalintehtaan pururata	Kvartsikaavin	Kylä?
KM 38015	Råudden (190)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 38857	Ölmos viken (180)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 38858	Råudden 2 (189)	Asuinpaikkalöytöjä	
KM 38859	Råudden (190)	Saviastian pala	
KM 39122	Jordbro (15?)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 242:1-5	Kärra Jordbro (15)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 243:1-24	Nöjis (9)	Löytöjä koekaivaukselta	
TYA 275:1-14	Nöjis (9)	Löytöjä koekaivaukselta	
TYA 327:1-31	Nöjis (9)	Löytöjä koekaivaukselta	
TYA 360:1-12	Ansvedja (16)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 361:1	Kärra Jordbro (15)	Koristeettomia saviastian paloja	
TYA 362:1-2	Knipängsbacken (14)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 363:1-7	Söderby I (195)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 364:1-17	Söderby II (196)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 365:1-9	Senatsberget (51)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 366:1-2	Masugnsträsket (50)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 389:1-25	Nöjis (9)	Löytöjä koekaivaukselta	
TYA 432:1-10	Borgarslätten (Nordanå) (49)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 433:1-9	Ansvidja (61)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 434:1-3	Ansvedja (16)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 440:1-5	Ansvedjaträsk 2 (Hertsböle D) (62)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 441:1-22	Ansvedjaträsk 3 (Hertsböle E) (63)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 442:1-14	Kvarnmossen 2 (Nordanå B) (48)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 443:1-12	Bötesberget (Nordanå C) (45)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 471:1-88	Nöjis (9)	Löytöjä koekaivaukselta	
TYA 472:1-38	Sandbrinkarna (64)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 473:1-2	Bötesberget (45)	Kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta	
TYA 474:1-7	Storfinhofva 1-4 (Stormossen 42)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 474:8-16	Storfinhofva 1-4 (Älgmossen 43)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 475:1-11	Lillfinhofva (44)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 476:1-9	Ansvedja (16)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 515:1	Borgarslätten (Nordanå A) (49)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 516:1-32	Nöjis (9)	Löytöjä koekaivaukselta	
TYA 517:1-33	Storfinhofva Oxmossen (38)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 518:1-14	Hammarsboda (35)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 518:15-41	Hammarsboda (36)	Asuinpaikkalöytöjä	

TYA 518:42-49	Hammarsboda (37)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 547:1-7	Ängeshamn 1 (88)	Löytöjä pajan paikalta	
TYA 549	Stora Ängesön Skepparhamn (313)	Palamatonta luuta	
TYA 575:1-9	Hammarsboda (37, sieltä alanumerot 1-6; 177, sieltä alanumerot 7-8; 36, sieltä alanumero 9)		
TYA 588:1-270	Hammarsboda (37)	Löytöjä koekaivaukselta	
TYA 590:1	Ölmos Kvarnbäcken (178)	Kvartsi-iskoksia	
TYA 611:1-80	Hammarsboda (36)	Löytöjä koekaivaukselta	
TYA 612:1	Kvarnmossen 1 (Nordanå D) (46)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 630:1-40	Söderlångvik Söderby I (195)	Asuinpaikkalöytöjä	
TYA 634:1-47	Senatsberget (51)	Löytöjä kaivaukselta	
TYA 638:1-97	Senatsberget (51)	Löytöjä kaivaukselta	
TYA 646:1	Kråkvik (348)	Piikaavin	
TYA 649:1-2	Ölmosin kylän alueelta	Mahdollinen hiekkakivihioin ja kvartsikimpale	Ölmos
TYA 821:1	Storfinhofva Oxmossen (38)	Palanutta luuta	
TKHM 13693:1-5, uudelleen luetteloituina KM 14289	Ansvedja (16)	Asuinpaikkalöytöjä	
TKHM 14122	Päänumerolla 14122 on kivikauden löytöjä neljästä eri kohteesta Dragsfjärdistä. Osa niihin kuuluvista Jordbro(malmeni)n (15) kaivauslöydöistä on luetteloitu uudelleen numerolle KM 11832. Muut kolme löytöpaikkaa: Ansvedja (16), Knipängsbacken (14), Kärra Furuborg. Näistä Furuborgin löytöihin kuuluu kaksi kvartsi-iskosta ja kaksi muuta iskosta. Niitten löytöpaikan maanomistajaksi on merkitty Numelin.	Asuinpaikkalöytöjä	Kråkvik, Kärra, Söderby
Suomen merimuseo 01387:001-003a	Oxholmin saviruukku ym. (346)(löytöpaikka on merkittynä Museoviraston rekisteriportaaliin nimellä: ”Oxholmin saviruukku”. Sijainti: 6660671, 243459)	Keramiikkaa	
SMM152004:1	Purunpään kolmijalkapata (347)(Löytöpaikka on merkittynä Museoviraston rekisteriportaaliin nimellä: ”Purunpään kolmijalkapata”. Sijainti: 6660717, 243739)	Keramiikkaa	
SMM372010	Krogaruddenin punasaviruukku (345) (löytöpaikka on merkittynä Museoviraston rekisteriportaaliin nimellä: ”Krogaruddenin punasaviruukku”. Sijainti: 6660630, 243366)	Keramiikkaa	
Dalbruks bruksmuseum nr. 2000-2027	Jungfrusund (59, 163)	Kolikoita yms.	

1 Hammarsboda 1

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010001 ja nimellä Hammarsboda 1.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95633.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 3

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6666453, i = 244470, z = 20

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston ilmoittamat keskikoordinaatit, korkeus on luettu peruskartalta.

Maastomerkintä: tästä ei ole tietoa, onko erityistä maastomerkintää, sillä en tarkastellut röykkiöitten ympäristöä kauttaaltaan.

Pinta-ala: Kolme röykkiötä on harjun eteläisellä puoliskolla noin 70 metrin matkalla harjun pituussuunnassa. Kahden hävinneen raunion sijaintipaikka on ollut lähellä saman harjun länsikärkeä. Röykkiöryhmän kaikkien säilyneiden ja tuhoutuneitten osien sijaintipaikkojen väliin jäävän alueen laajuus on ehkä jotakin 1 tai 2 hehtaarin väliltä.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 4 km länsilounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Ludvig Wennerström	kaiv. 1878	KM 1910, pronssikirves
Volter Högman	inv. 1886 (ss. 54-56)	
Volter Högman	kaiv. 1886 (ss. 107-111)	KM 2503 A :23 (luita)
Hildur Planting	inv. 1932	
N. Cleve	inv. 1943 (n:ot 106-110)	
Per-Gustav Wikström	valokuvia (n:ot 4075 ja 4078)	
Tapani Tuovinen	inv. 1990 (n:ot 106-109)	

INVENTOINTI 2012

Aika: 14.5.2012

Havainnointiolosuhteet: kohtalaiset

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: DT2012:69:25-26

LYHYT KOHDEKuvaus

Röykkiöitä vainioiden väliin jäävällä kapealla mäenharjanteella, jonka viertä kulkee ajotie.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat Purunpäähän vievän tien eteläpuolella heti Hammarsbodan kylän taloryhmän länsipuolella. Muut tunnetut nimet: Ölmos (1992), Ölmos, Hammarsboda (2008).

Kohteen kuvaus:

Volter Högman on kertonut vuoden 1886 inventointikertomuksessaan neljästä lähellä Hammarsbodan kylän taloja sijaitsevasta hautarauniosta. Näistä röykkiöistä kolme oli pyöreätä, ja ne kolme olivat rivissä siten, että kahden suuremman välissä oli yksi hieman sivussa suurempien väliseltä suoralta itäkaakon–länsilounaan suuntaiselta suoralta linjalta. Neljäs röykkiö oli muita pitkäomaisempi ja sivussa toisten rivistä. Kahteen suurempaan pyöreään röykkiöön oli kaivettu syvä pitkänomainen kraateri. Pastori Wennerström oli löytänyt suurinta röykkiötä kaivettaessa sieltä pronssisen kirveen. Saman röykkiön ympärysmiksi maarajasta mitattuna Högman on ilmoittanut 52 metriä 30 cm ja korkeudeksi 2 metriä. Vastaavat lukemat lähempänä taloja sijaitsevasta toisesta suuresta röykkiöstä olivat hänen mukaansa 43 metriä 50 cm ja 1 metri 40 cm. (Högman, ss. 54-55.)

Volter Högman on kertonut vuonna 1886 kaivetun Hammarsbodan röykkiöistä yhtä, joka sijaitsi kahden suuren röykkiön välissä ja oli aivan lähellä sitä, josta pastori Wennerström oli löytänyt pronssikirveen. Högman mainitsi kaivetun röykkiön halkaisijan olleen 9,50 metriä ja korkeuden 75 senttimetriä. Röykkiötä oli kerrottu aiemmin kaivellun useita kertoja. Högman oli erottanut sen sisällä paikoin kaaren muodossa olevia suurempia kiviä ja myös mahdollisia arkkumaisen kivikehyksen jäännöksiä ("... möjligen varit en del af någon kistformig inhägnad"). Kaivauksessa oli löydetty hiiltä, luun paloja, joista useita oli arveltu myöhäiseltä ajalta oleviksi, ja hevosen hampaita (Högmanin käsikirjoitus, s. 107

alkaan ja sivunumeroton kaivettua röykkiötä esittävä piirros.)

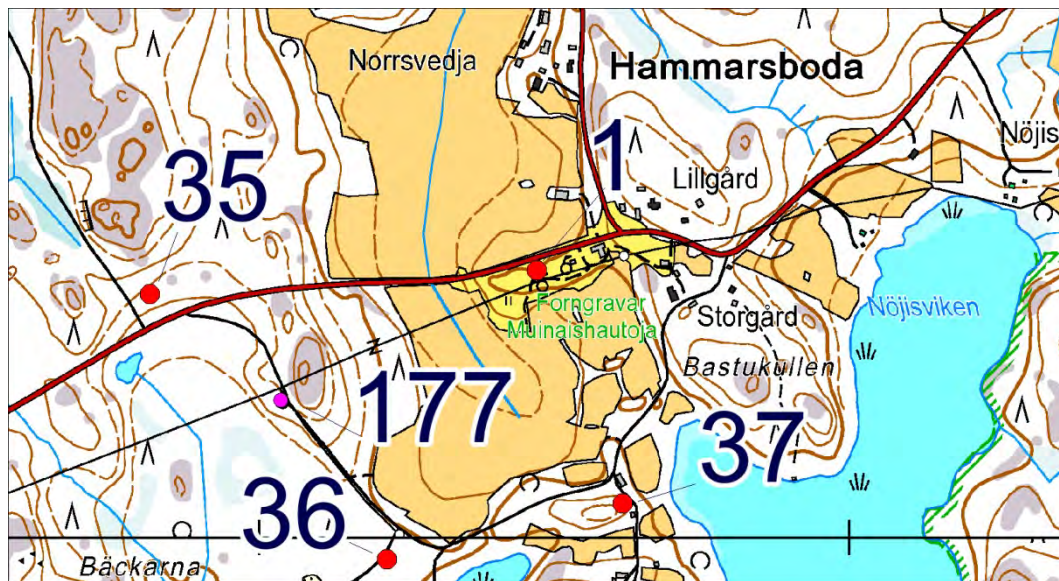
Hammasbodan ryhmän neljäs röykkiö oli Högmanin mukaan koottu suuremmista kivistä kuin muut. Pituutta sillä oli 8 metriä, leveyttä 7 metriä ja korkeutta 70 cm. (Högman, s. 56.) Museoviraston rekisteriportaalin mukaan se on ollut raunioryhmän luoteisin raunio ja se oli tuhoutunut tieleikkausta tehtäessä. Vuoden 1943 inventoinnissa N. Cleve oli kuvaillut Hammasbodan viiden röykkiön keskinäistä sijaintia niin, että niistä kolme suurinta oli ollut melkein linjassa keskenään, ja kaksi muuta siitä linjasta poikkeavassa sijainnissa lähellä toisiaan. Toista pienemmistä röykkiöistä Cleve arveli Högmanin mainitsemaksi soikeaksi röykkiöksi.

Jollekin aiemmalle peruskartalle on ollut merkittynä Hammasbodan röykkiöryhmään kuuluva hauta sijaintiin 6661 22, 1578 60. Per-Gustav Wikströmin kirje tai kirjeen kopio, jossa on luettelo hänen vuonna 1969 muinaisjäännöksistä ottamistaan valokuvista, on Turun yliopiston arkeologian arkistossa, ja siinä on ilmoitettu, että sitä röykkiötä ei ole enää löydetty. Tapani Tuovisen raportissa vuodelta 1990 on luonnospirros, jossa näkyy mm. toisen hävinneen röykkiön sijainti suhteessa kolmeen muuhun Hammasbodan röykkiöön.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

DT2012:69:26 Hammasboda (1). Hautaraunioitten silhuettoja erottuu metsänrajaa vasten. Kuva etelästä.

2 Västersjälsmalmen

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010002 ja nimellä Västersjälsmalmen.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95634.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6669158, i = 244214, z = 35

Koordinaattiselite: koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkinä: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa. Vuonna 1985 on ainakin toisen röykkiön vieressä ollut rauhoituskyltti.

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta noin 4 km länteen.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman?

Inv. 1886? (s. 57)

Nils Cleve

inv. 1943 (osa kohdetta
n:o 112)

Anna-Liisa Hirviluoto

tark. 1963

Per-Gustav Wikström

valok. n:o 4071

Helena Edgren

inv. 1985 (n:o 4)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi kivirauniota.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat vuoden 1985 tietojen mukaan männikössä, ja läheltä on otettu hiekkaa.

Muut tunnetut nimet: Ölmos, Västersjälsmalmen (1985, 2008)

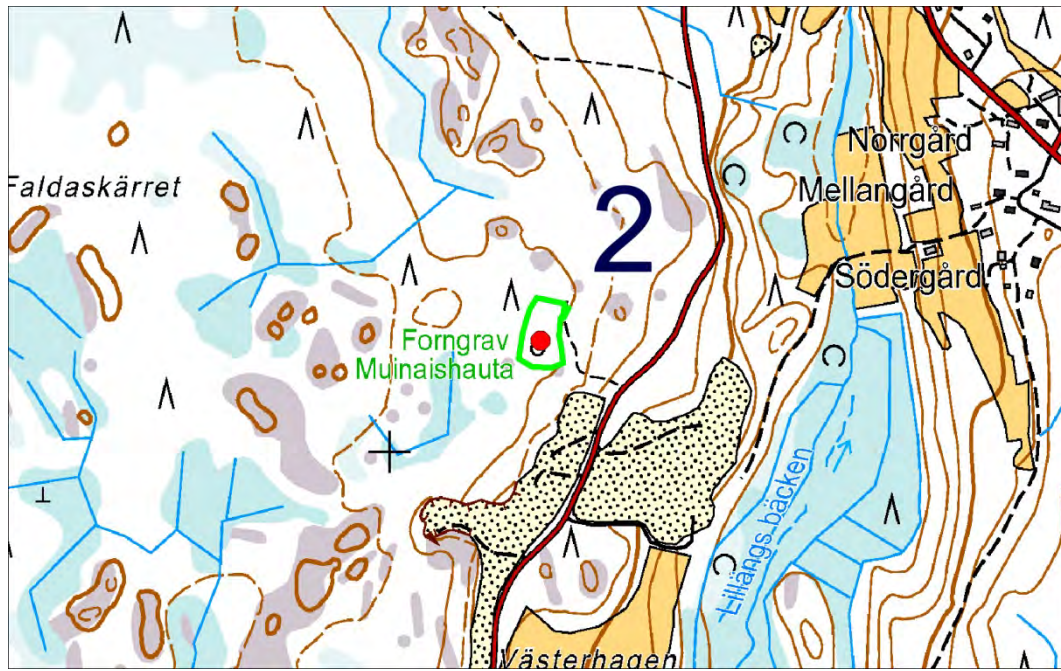
Kohteen kuvaus:

Vuoden 1985 inventointikertomuksen mukaan paikalla on kaksi kivirauniota noin 50 metrin etäisyydellä toisistaan. Toisen raunion pitäisi olla noin 8 metrin läpimittainen rengasmainen kivivalli, jonka sisältä kivitäyte puuttuu. Toinen raunio, pohjoisempi kahdesta, on vuoden 1985 tietojen mukaan muutamasta kivikerroksesta koostuva, ja alaltaan 6 X 4,5–5 metriä.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

3 Västerbergen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010003 ja nimellä Västerbergen.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95635.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6670138, i = 244153, z = 40

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 4½ km länsiluoteeseen.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman	inv. 1886 (s. 56)	-
Nils Cleve	inv. 1943 (n:o 112, osa)	-
Per-Gustav Wikström	valok. n:o 4067	
Helena Edgren	inv. 1985, n:o 3	-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Kaksi luonnollisessa mukulakivikossa havaittua rakennetuiksi katsottua kivikumpua.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee laajalla mäkialueella.

Muut tunnetut nimet: Ölmos, Västerbergen (2008)

Kohteen kuvaus:

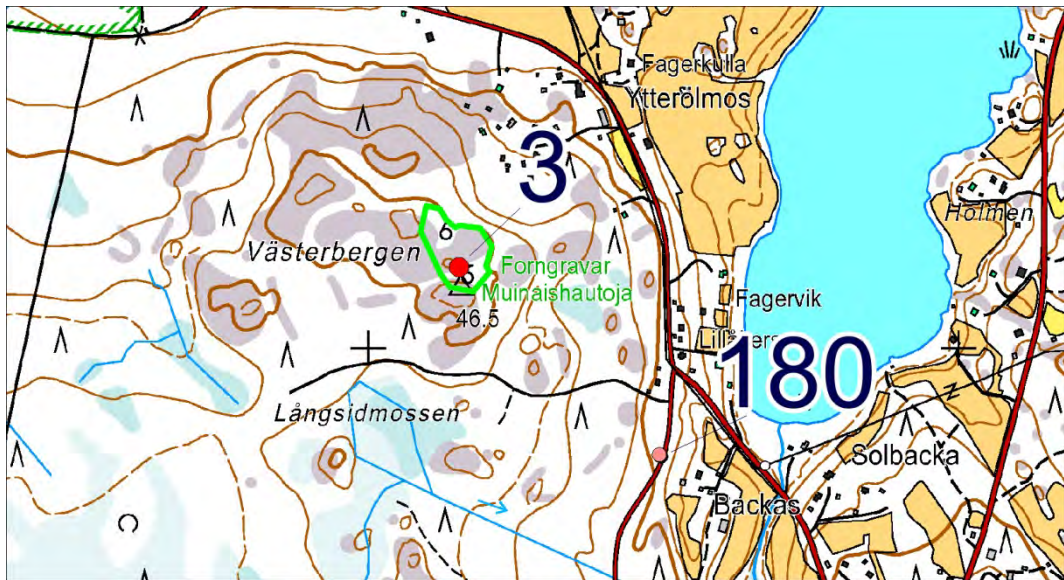
Volter Högmanin tietojen mukaan Västerbergenin mäen harjalla on ollut mukulakivikossa kaksi korkeaksi ladottua röykkiötä, ja niitten oli kerrottu olleen muodoltaan kuperia. Niitä oli kuitenkin pengottu muutamia vuosia ennen Högmanin käyntiä paikalla. Högmanin mukaan suuremman kiviröykkiön läpimitta oli 5 metriä ja korkeus 0,7 metriä. Toinen oli vähän pienempi, ja se oli kohonnut vain noin 30 cm ympäröivästä mukulakivikosta. Cleve on arvellut pienempää Västerbergenin röykkiötä luonnonmuodostumaksi.

Helena Edgren on todennut kesällä 1985 kaksi röykkiötä niiltä paikkeilta, mihin viittaa toinen kahdesta Västerbergenin kohdalla peruskartalla olevasta muinaisjäännöksen merkistä, eteläisempi niistä. Yllä olevat koordinaatit osoittavat sen merkin tienoille. Helena Edgren on myös maininnut inventointikertomuksessaan, että pohjoisemman Västerbergenin muinaisjäännöksen merkin osoittamasta paikasta hän ei ollut löytänyt merkkejä muinaisjäännöksestä. Sillä kohtaa oli ollut kaiveltua lohkarapeltoa. Turun yliopiston arkeologian julkaisun ”Karhunhammas 14” mukaan Västerbergenin mäellä olisi vain yksi epävarma hautaraunio sijainnissa 666485, 157800.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

4 Storön 1

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010004 ja nimellä Storön 1.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95636.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6673128, i = 243862, z = 32,5

Koordinaattiselite: koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta runsas 6 km luoteeseen.

ARKISTOTIEDOT

Nils Cleve

inv. 1943

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnissa

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Hautaraunio saaren korkeimmalla kohdalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Cleven mukaan tämä raunio on rakennettu kallionnokalle.

Muut tunnetut nimet: Nordanå (1992), Nordanå, Storölandet (2008)

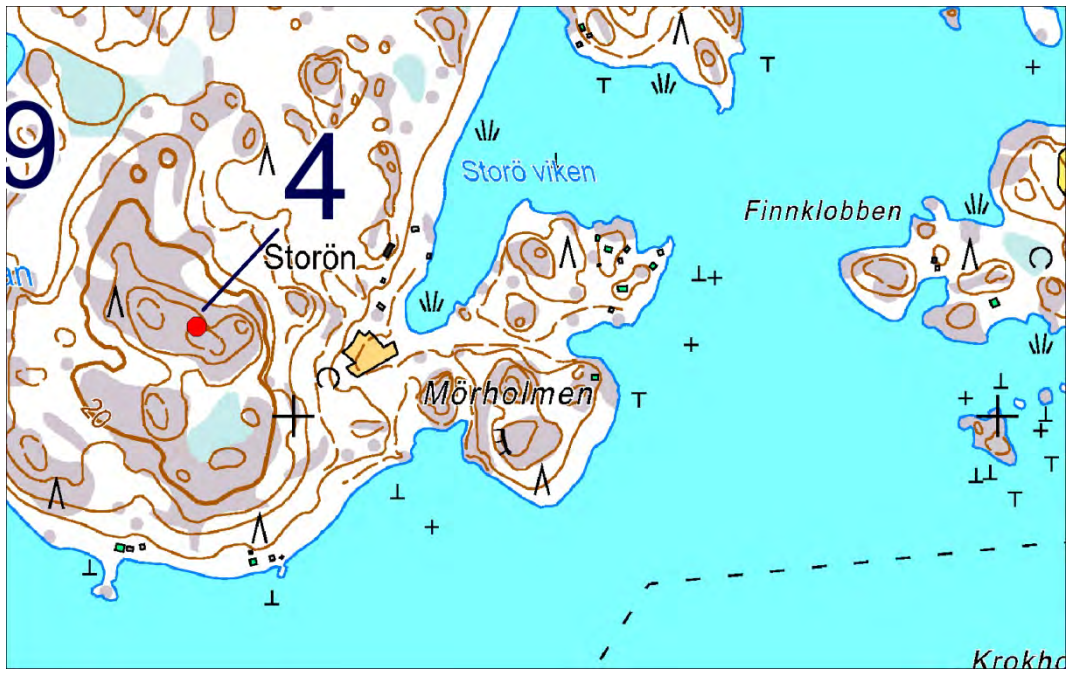
Kohteen kuvaus:

Cleven ilmoitus tämän raunioita läpimitasta hieman epäselvällä kopiolla näytti olevan 8 metriä. Turun yliopiston 1992 julkaisemien tietojen mukaan tämän raunioita läpimitat olisivat 10,9 ja 11,1 metriä. (Erotus ilmoitetuissa läpimitoissa saattaa selittyä eroilla mittaajien käyttämissä mittaustavoissa. Turun yliopiston kautta toteutetussa Lounais-Suomen hautaraunioita tutkineessa projektissa lienee yleensä mitattu raunioitten pituutta, leveyttä ja korkeutta tarkasteltaessa nimenomaan maksimimitat ja ilmoitettu ne. Siitä on ollut nimenomainen ohje siinä projektissa käytetyssä rekisteröintilomakkeen täyttöohjeessa.)

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

5 Storön 2

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010005 ja nimellä Storön 2.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95637.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6674286, i = 243827, z = 10

Koordinaattiselite: koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tieto puuttuu

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 7 km luoteeseen.

ARKISTOTIEDOT

Nils Cleve

inv. 1943

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnissa.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Hautaraunio on havaittu saaren rannalla olevan niemen korkeimmalta kohdalta.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Raunio sijaitsee kallioalustalla. Kartan mukaan lähellä on useita rakennuksia.

Muut tunnetut nimet: Nordanå (1992), Nordanå, Bredö (2008)

Kohteen kuvaus:

Nils Cleven mukaan tämä raunio oli koottu melko suurista kivistä; sen läpimitta oli noin 6 metriä.

Keskellä oli ollut vähäinen kuoppa.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Tästä lounaaseen samassa saarella oleva röykkiö nimellä Lemholm kuuluu entisen Kemiön alueeseen, ja sitä ei sen vuoksi ole otettu huomioon tässä inventointikertomuksessa.

Kirjallisuusviitteet:

6 Falkön 1

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010006 ja nimellä Falkön 1.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6674940, i = 244037, z = 22,5-25

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta vajaa 8 km luoteeseen.

ARKISTOTIEDOT

Arkistotietoja ei taida olla. (Tiedot ovat julkaisusta.)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Hautaraunio avokalliolla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee kalliomäen harjanteella pienessä Falkön saarella.

Muut tunnetut nimet: Skinnarvik (1992), Skinnarvik, Falkön (2008)

Kohteen kuvaus:

Tämän raunion pohja-alan muoto on Turun yliopiston julkaisun (1992) mukaan pyöreä, ja sen mitoiksi on ilmoitettu 8,2 X 5,3 m, ja korkeudeksi 0,6 metriä. Raunio on merkitty ehjäksi.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

7 Falkön 2

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010007 ja nimellä Falkön 2.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6674872, i = 243790, z = 25

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta vajaa 8 km luoteeseen.

ARKISTOTIEDOT

Arkistotietoja ei taida olla. Tiedot ovat julkaisusta.

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Hautaraunio avokalliolla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Falkön saarella lähellä sen lounaiskärkeä.

Muut tunnetut nimet: Skinnarvik (1992), Skinnarvik, Falkön (2008).

Kohteen kuvaus:

Turun yliopiston julkaisun (1992) mukaan tämä olisi pyöreä hautaraunio, johon on kaivettu kuoppa.

Raunion läpimitoiksi on ilmoitettu 11,8 ja 10,9 metriä.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

8 Kammarbergen

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010008 ja nimellä Kammarbergen.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6671991, i = 244874, z = 25

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 5 km luoteeseen.

ARKISTOTIEDOT

Helena Edgren

inv. 1985 (n:o 1)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Hautaraunio harvassa mäntymetsässä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Tämän on ilmoitettu sijaitsevan lähellä merta pitkällä kallioselänteellä hieman lounaaseen

Kammarbergenin mäen korkeimmasta kohdasta.

Muut tunnetut nimet: Ölmos, Kammarbergen (2008).

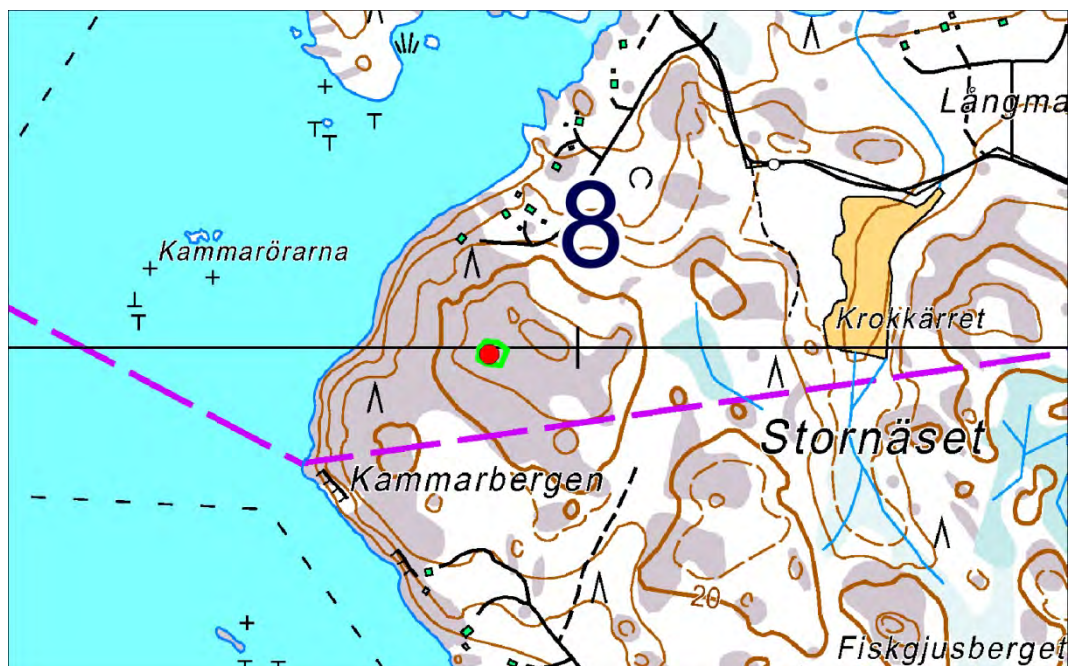
Kohteen kuvaus:

Tämän muinaisjäänöksen on löytänyt Helena Edgren kesällä 1985 inventoidessaan. Hänen inventointikertomuksensa mukaan raunion muoto oli hieman epäsäännöllisen pyöreä. Raunion läpimitta vaihteli 4–5,5 metrin välillä. Keskellä rauniota oli ollut matala kuoppa.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

9 Nöjis

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010009 ja nimellä Nöjis.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen (Jäkärän ryhmän löytöjä)

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6667063, i = 245380, z = 30

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 3 km länteen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund	kirje 1984	
Henrik Asplund	koekaiv. 1984	TYA 243:1-24
Helena Edgren	inv. 1985	
Henrik Asplund	koekaiv. 1985	TYA 275:1-14
Henrik Asplund	koekaiv. 1986	TYA 327:1-31
Henrik Asplund	koekaiv. 1987	TYA 389:1-25
Henrik Asplund	koekaiv. 1988	TYA 471:1-88
Henrik Asplund	koekaiv. 1989	TYA 516:1-32

INVENTOINTI 2012

Aika: en tarkastellut tätä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 9

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Asuinpaikan on ilmoitettu olevan moreenipohjaisella ja männikköisellä metsämaalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee kahden puolen tietä, joka vie Dragsfjärdin kirkonkylästä Hammarsbodaan, niillä kohdin, missä se tie alkaa laskeutua Trappbergenin länsirinnettä.

Kohteen kuvaus:

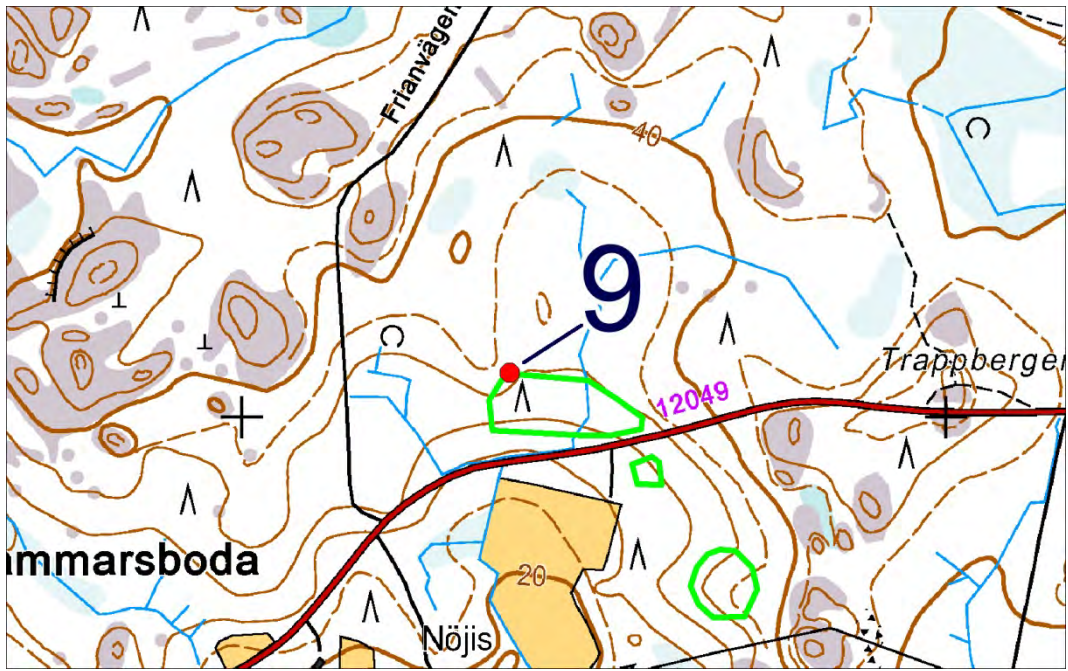
Nöjiksen asuinpaikan on löytänyt 13.4.1984 arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman. Asuinpaikka on Trappbergenin mäenharjalta kohti Nöjisvikenä laskeutuvalla mäenrinteellä.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet: Kemiön suurpitäjän historia I: 226, sivulta 228 alkaen.

Hans Myhrman: Från säljägare till rösbyggare, 37-38.

10 Gammalsvidsbergen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010010 ja nimellä Gammalsvidsbergen.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95638.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: säilynyt osittain

P = 6661113, i = 246989, z = 25

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat ne, mitkä GPS-laite näytti kahden röykkiön väliin kohtaan, jossa niiden laidat ovat kiinni toisissaan. Korkeuskoordinaatti on luettu peruskartalta.

Maastomerkintä: ei merkintää

Pinta-ala: röykkiöitten ala

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 7 km etelään.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman	inv. 1886 (ss. 52-53)	-
Volter Högman	kaiv. 1886 (s. 111-112)	-
Nils Cleve	inv. 1943 (n:ot 102-103)	-
Per-Gustav Wikström	valokuva n:o 4086	

INVENTOINTI 2012

Aika: 9.5.2012

Havainnointiolosuhteet: hyvät

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3, 4

Kuvat: DT2012:69:9-11

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi pitkänomaista kivirauniota mäen laella avokalliolla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat Lövöseän menevän asfalttitiien itäpuolella ja Rövikenin rannasta kohoavan mäen harjalla.

Yllä olevat koordinaatit poikkeavat vain noin 15 metrin verran aiemmista Museoviraston rekisteriportaaliin merkityistä. Puusto näitten raunioitten ympärillä on paljolti matalaa männikköä.

Röykkiöiltä näkyy merelle.

Muut tunnetut nimet: Rövik (1992, 2002, 2008).

Kohteen kuvaus:

Vierekkäiset röykkiöt on tässä erotettu toisistaan tunnuksilla A (pohjoisempi) ja B (eteläisempi).

A:

Pohjoisemman röykkiön nykyiseksi pituudeksi mittasin 7,8 metriä ja leveydeksi keskeltä röykkiötä 4,1 metriä. Arvioin siinä olevan korkeutta vain noin 0,3 metriä. Röykkiön päällä kasvaa mänty. Kivet ovat yleensä pyörityneitä, vain harvat ovat latuskaisia. Mitään uusia purkamisjälkiä en havainnut.

B:

Eteläisen röykkiön nykyinen pituus on 12,3 metriä, korkeus noin 0,3 m ja leveys keskeltä 4,5 metriä. Tämä röykkiö on loivasti kuperalla kalliopinnalla. Tässä röykkiössä on yksi kuiva mänty ja kaksi kasvavaa mäntyä. Mitään varmoja purkamisjälkiä en havainnut.

Volter Högmanin käsikirjoitukseen kuuluu myös toista Rövikissä tutkittua röykkiötä esittävä piirros, jossa näkyy vain epätäydellinen kivireunus ja sen sisälle varjostettu kivitäytteen kohta (sivunumeroton arkki). Högmanin tekstin mukaan kaksi vierekkäistä röykkiötä oli vuonna 1886 kaivettu Rövikissä. Niistä ei oltu reunakiveyksien lisäksi havaittu mitään muuta huomionarvoista.

Luokitusehdotus: entinen luokka.

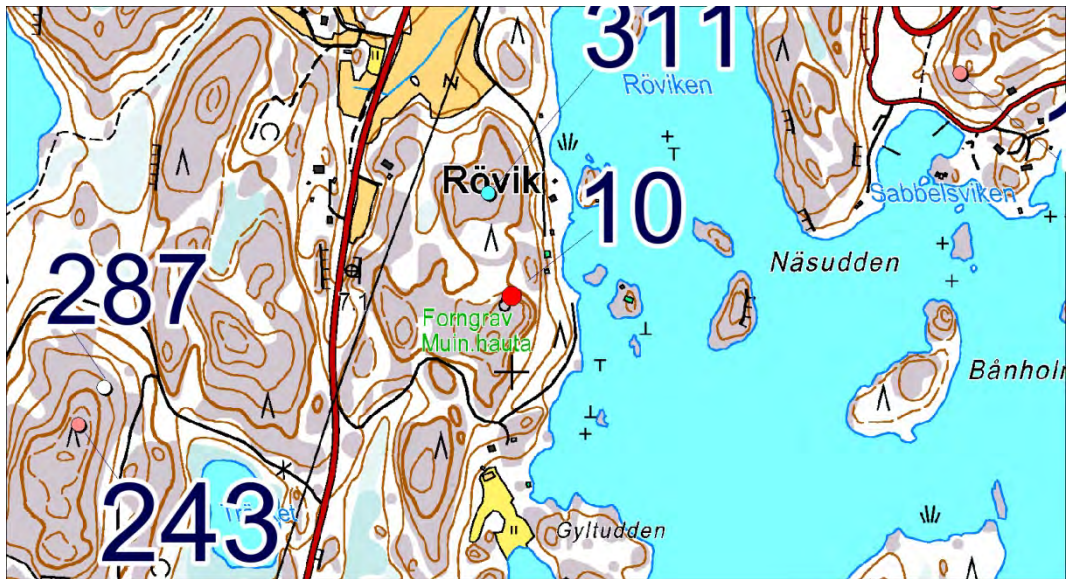
Lisäyksiä:

- Nils Cleven mukaan Gammalsvidsbärgarnan röykkiöitten välinen rako oli tuskin metrin levyinen. Hänen käydessään näillä röykkiöillä niitten laitimaiset kivet ovat vielä ehkä olleet paremmin alkuperäistä vastaavilla paikoillaan kuin nyt. Nykyisin näyttää, että röykkiöitten välinen rako olisi enää tuskin havaittava.

- Turun yliopiston arkeologian julkaisussa (1992) on mainittu lähellä olevaksi yhden röykkiön sijaintipaikaksi myös piste, jonka peruskoordinaatit ovat 6656320, 1581600. Siltä paikalta en huomannut

mitään merkkejä röykkiöstä. Ehkä nuo peruskordinaatit on annettu vain arviolta osoittamaan Högmanin mainitsemaa pohjoisempaa röykkiötä, kun ei ole huomattu, että Högmanin mainitsemat kaksi röykkiötä ovat kokonaan tai melkein kiinni toisissaan. Koordinaattien arvionvaraisuus näkyy siitäkin, että niitä koskevan virheympyrän säteeksi on ilmoitettu 200 metriä. (Ks. tarkemmin inventointinumeron 311 selostuksesta.)

Kirjallisuusviitteet:

11 Kosackkullen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010011 ja nimellä Kosackkullen.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 956639.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6664021, i = 245927, z = 40-47,5

Koordinaattiselite: Koordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista luetut keskikoordinaatit.

Tasokoordinaatit keskikoordinaatteja.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta noin 4½ km etelälounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman	inv. 1886 (s. 54)	-
Hildur Planting	inv. 1932, n:ot 13 ja 14	-
Nils Cleve	inv. 1943 (n:o 99)	-
Per-Gustav Wikström	valokuvia 4083 ja 4085	-
Helena Edgen	inv. 1985 (n:o 7)	-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3, 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kiviraunioita korkealla vuorella merenlahden rannalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat Söderlångvikin kartanon pihaan rajoittuvalla mäellä.

Muut tunnetut nimet: Söderlångvik (1992), Söderlångvik, Kosackkullen (2008)

Kohteen kuvaus:

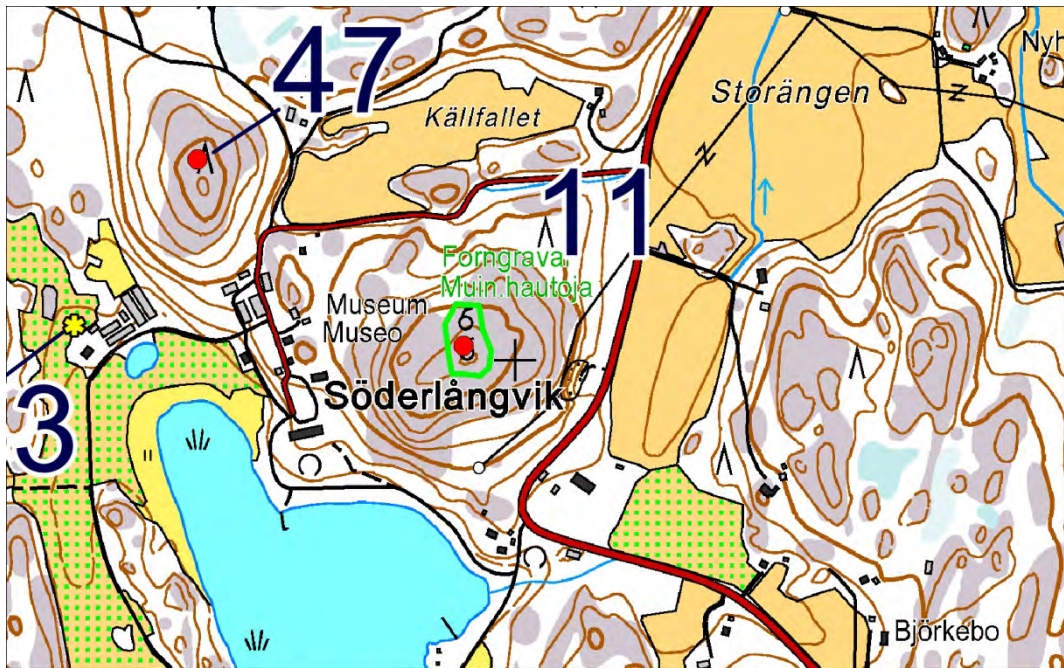
Mäellä pitäisi olla kaksi suorakaiteen muotoista ja melkoisen matalaa kivirauniota. Niistä suuremman pituudeksi on 1985 ilmoitettu 24,6 metriä ja leveys 3,5 metriä. Toisen raunion, jonka sijaintipaikka on mainitusta noin 30 metriä etelälounaaseen, on samalla ilmoitettu olevan edellistä jonkin verran pienempi. Hildur Plantingin vuodelta 1932 olevien tietojen mukaan Söderlångvikin 24 metriä pitkän raunion pohjoisosaan olisi ollut pystytettyä venäläisten topografien merkkimasto.

Nils Cleven (inv. 1943) mukaan toisessa, pienemmässä, röykkiössä oli jäljistä päätellen ollut joskus pystytettyä merkkimasto. Siellä olleesta mastosta oli hänen mukaansa ollut myös tieto Söderlångvikin koulun opettaja Häggblomilla.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

12 Långnäsudden 1

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010012 ja nimellä Långnäsudden 1.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95640.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6666721, i = 247810, z = 21

Koordinaattiselite: Keskikoordinaatit Museoviraston rekisteriportaalin mukaan.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta noin 1½ km etelään.

ARKISTOTIEDOT

A. Björck?	Inv. 1879? (SMYA VI, 68)	-
Volter Högman	inv. 1886 (ss. 60-61)	-
Volter Högman	kaiv. 1886 (ss. 96-103)	KM 2503 A: 1, pronssitikari, KM 2503 A: 21, luita ym.
Hildur Planting	inv. 1932 (n:ot 11-12)	-
Nils Cleve	inv. 1943 (n:ot 100-101)	-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2, 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi kivirauniota kapealla ja korkealla niemennokalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat Långnäs nimen pohjoiskärjessä.

Muut tunnetut nimet: Långnäs (1992); Långnäs, Långnäsudden (2008)

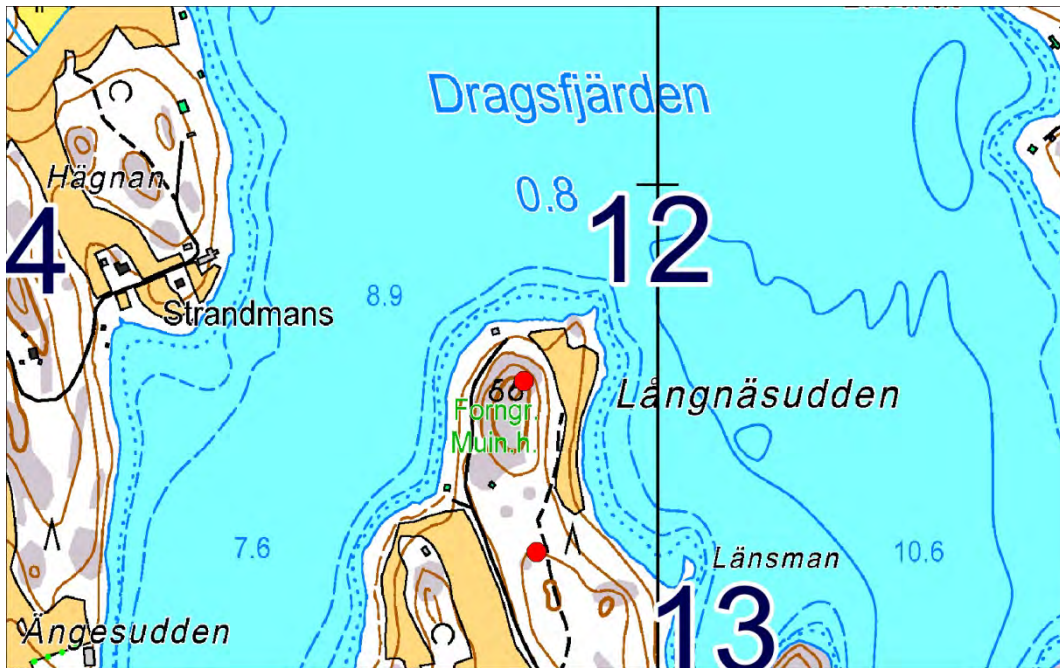
Kohteen kuvaus:

Långnäs niemellä pitäisi olla kaksi hautarauniota, joitten molempien läpimitta olisi nykyisellään runsas 13 metriä. Volter Högman on kuvaillut käsikirjoituksessaan molempia, ja hänen toimestaan oli kesällä 1886 kaivettu niistä koillisempi, niemen uloimmassa kärjessä ollut raunio. Siinä kaivauksessa oli löytynyt pronssitikari. Volter Högmanin käsikirjoituksessa on tutkitun Långnäs röykkiön rakenteita esittävä piirros, jossa näkyy kaksi samankeskistä röykkiön sisältä esiin saatua kivikehää ja tikari merkittynä niistä sisemmän ulkopuolelle. Tikarin viereen kivikehään on piirretty iso kivilohkare, jonka pinta on piirretty täyteen kuoppia (Piirros on ilman sivunumeroa.). Högmanin käsikirjoituksessa sivulla 101 on Långnäs röykkiön kuopallisen kiven selostus, jonka mukaan kuopat olivat porattuja, noin kahden sentin levyisiä ja yhtä syviä. Niitten lukumääräksi on ilmoitettu 24. Högman mainitsee röykkiöstä muutoin löytyneen kolme pientä reiällistä luunpalaa, jotka olivat muistuttaneet jonkin pienen eläimen nikamia.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: A. Björck on julkaisussa SMYA VI vuonna 1883 ilmoittanut yhden hautaraunion sijaitsevan Långnäs'in maalla. Mitään muuta hän ei ole siitä kertonut.

Kirjallisuusviitteet:

13 Långnäsudden 2

Muinaisjäänösrasterissa numerolla 40010013 ja nimellä Långnäsudden 2.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6666479, i = 247828, z = 15

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta noin 1½ km etelään.

ARKISTOTIEDOT

A. Björck?

Inv. 1879? (SMYA VI, 68)

Nils Cleve

inv. 1943 (mainittu
kohteitten 100-101
selostuksessa)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2, 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kiviraunio pienellä kallionokalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Dragsfjärdin järveen pistävän Långnäsin niemen pohjoisosassa.

Muut tunnetut nimet: Långnäs (1992, 2002, 2008)

Kohteen kuvaus:

Vanhimmat tähän varmuudella liittyvät muistiinmerkinnät ovat Nils Cleven vuonna 1943 laatimassa inventointikertomuksessa. Cleven tietojen mukaan tämän raunion läpimitta oli noin 5 metriä. Hän oli havainnut siinä pienen kuopan ja epäselvän reunakehän.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: A. Björck on julkaisussa SMYA VI vuonna 1883 ilmoittanut yhden hautaraunion sijaitsevan Långnäs'in maalla. Mitään muuta hän ei ole siitä kertonut.

Kirjallisuusviitteet:

14 Knipängsbacken

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010014 ja nimellä Knipnäsbacken.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95641.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6666777, i = 246860, z = 15

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 2 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Nils Cleve

inv. 1943 (sivu 2)

TKHM 13692:1-2

?

irtolöytöjä

14122 (osa) (2 koristeetonta astian
palaa)

C. F. Meinander

koekaiv. 1947

KM 11721

Henrik Asplund

tark. 1986

TYA 362:1-2

INVENTOINTI 2012

Aika: en tarkastellut tätä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2, 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Asuinpaikka asfalttitien varrella lähellä meren rantaa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Dragsfjärdin kirkonkylästä Dragsfjärdin järven länsipuolta Taalintehtaalle menevän tien varrella.

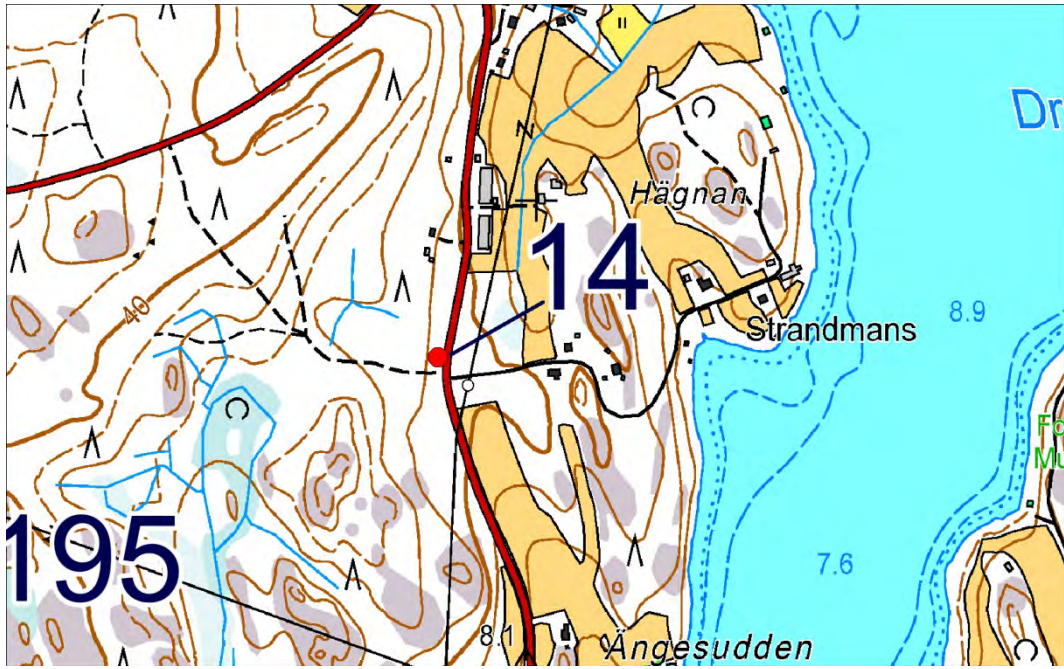
Kohteen kuvaus:

Henrik Asplundin tarkastuskertomuksen mukaan uudemmat asuinpaikkahavainnot oli tehty tämän tien itäpuolelta. Hän on kertomuksessaan myös huomauttanut Nils Cleven karttaluonnoksen osoittavan, että asuinpaikka jatkuisi tien länsipuolelle. Asplundin tarkastuskertomukseen liittyy asemapiirros, jossa on osoitettu syksyllä 1986 peltovainion pohjoislaidalla havaittavissa ollut asuinpaikan osa asfalttitien itäpuolella ja asfalttitieltä rantaan menevän tien eteläpuolella.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

15 Jordbro

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010015 ja nimellä Jordbro.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95642.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat (jolla myös röykkiöitä)

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6667393, i = 246936, z = 20

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 1½ km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

A. Björck?	inv. 1879? (SMYA VI, 68)	-
Volter Högman	inv. 1886 (ss. 58-60)	-
Volter Högman	kaiv. 1886 (s. 103 alkaen.)	KM 2503 A: 22 palanutta luuta, saviastian paloja, limsiön paloja
Hildur Planting	inv. 1932 (n:ot 20-24)	KM 9575:1
Ella Kivikoski	kaiv. 1935	KM 10108:1-5 palanutta luuta ja hiiltä
Nils Cleve	inv. 1943 (sivu 1, n:ot 86-89; 93-97)	TKHM 13691:1-5
Nils Cleve	kaiv. 1946	TKHM 14122:1-136 ja KM 11832:1-9
C. F. Meinander	kaiv. 1947	KM 11720:1-126
C. F. Meinander	kaiv. 1962	KM 16544:1-169
Per-Gustav Wikström	valokuvat 4055, 4058, 4060 ja 4061	
Anna-Liisa Hirviluoto	tark. 1966	KM 17329:1-2
Anna-Liisa Hirviluoto	tark. 1975	KM 19709:1-9
Matti Bergström	kaiv. 1979	-
Anne Vikkula	tark. 1981	KM 21217:1-2 kvartsikaavin ja iskoksia
Henrik Asplund	tark. 1984	TYA 242:1-5
Henrik Asplund	tark. 1986	TYA 361:1
Pertti Itkonen	kaiv. 1988	-
Anna-Liisa Hirviluoto	tark. 1993	?
Heljä Brusila	tark. 2008	-
Kaisa Lehtonen & Satu Mikkonen–Hirvonen	tark. 2011	ehkä numero KM 39122

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAAUS

Tien vierustaa, jossa on asuinpaikka-aluetta ja jossa on aiemmin ollut useita kiviröykkiöitä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee kahden puolen Kärran ja Söderlångvikin välistä kylänrajaa ja myös kahden puolen tietä, joka kulkee Kärrasta Dragsfjärdin järven länsirantaa Taalintehtaalalle.

Muut tunnetut nimet: Kärra (1992); Kärra, Jordbro (2008); Kahden tähän muinaisjäänösryhmään liittyvän kaivauskertomuksen otsikossa (1979, 1988) on myös käytetty nimiä Söderlångvik Söderby, jotka nimet toisaalla ovat esiintyneet myös kahden muun Dragsfjärdissä olevan muinaisjäänöskohteen nimissä.

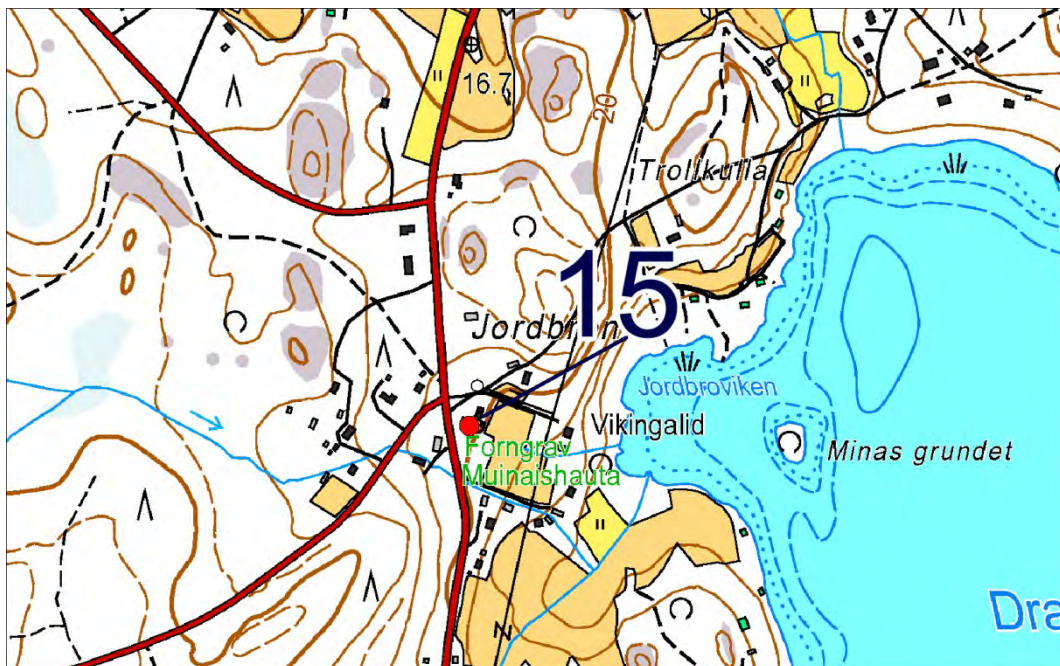
Kohteen kuvaus:

Nils Cleve on vuonna 1943 laskenut alueella olevan kahdeksan kiviröykkiötä, ja lisäksi hän tiesi yhdeksännen tuhoutuneen. Cleven inventointikertomuksessa ei ole ilmoitettu röykkiöitten sijaintipaikkojen koordinaatteja, mutta sanallisia sijaintitietoja siinä kuitenkin on (kertomuksen ensimmäisellä sivulla).

Uudempien tietojen mukaan paikalla olisi enää vain yksi kiviröykkiö jäljellä. Röykkiöistä kolme on tutkittu vuosina 1886, 1933, 1979 ja 1988. Paikalla on tehty myös useita asuinpaikan kaivauksia. Volter Högmanin käsikirjoituksessa on (numerottomalla sivulla) tutkittua röykkiötä esittävä piirros, johon on merkitty koillislaidalle kaarimainen alue, röykkiön keskelle suorakaide ja lisäksi joitakin muita yksityiskohtia, jotka ovat ehkä kiviryhmiä tai Högmanin selonteossaan mainitsemia ruukun palojen ja luitten löytökohtia. Piirroksessa en huomannut olevan selitystekstiä. Högmanin käsikirjoituksesta en löytänyt kaivauskartan yksityiskohtia tarkemmin selittävää tietoa.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: A. Björckin maininta (SMYA VI, s. 68) yhdestä hautarauniosta Kärran maalla järven lahden rannalla saattaa tarkoittaa jotakin tähän muinaisjäännösryhmään kuulunutta röykkiötä.

Kirjallisuusviitteet:

16 Ansvedja 1

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010016 ja nimellä Ansvedja 1.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95643.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6665757, i = 249883, z = 25

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 3 km eteläkaakkoon.

ARKISTOTIEDOT

	irtolöytöjä	KM 2503 A: 13, 2503 A: 16
	irtolöytöjä	KM 8871:1-2, reikäkiviä
Nils Cleve	inv. 1943 (3. sivu)	TKHM 13693:1-5, uudelleen luetteloituina KM 14289 (asuinpaikkalöytöjä)
?	irtol. 1946	TKHM 14122 (osa) (3 iskosta)
Henrik Asplund	tark. 1986	TYA 360:1-5
	irtol. 1987	TYA 434
Henrik Asplund	tark, 1988	TYA 476

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2, 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Asuinpaikka-alueetta metsän ja vainion rajalla lähellä pihamaata.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Kråkvikin ja Hertsbölen välisen tien varrella Ansvedjan talon lähetyvillä.

Muut tunnetut nimet: Ansvedja A (ainakin tarkastuslonteko vuodelta 1986)

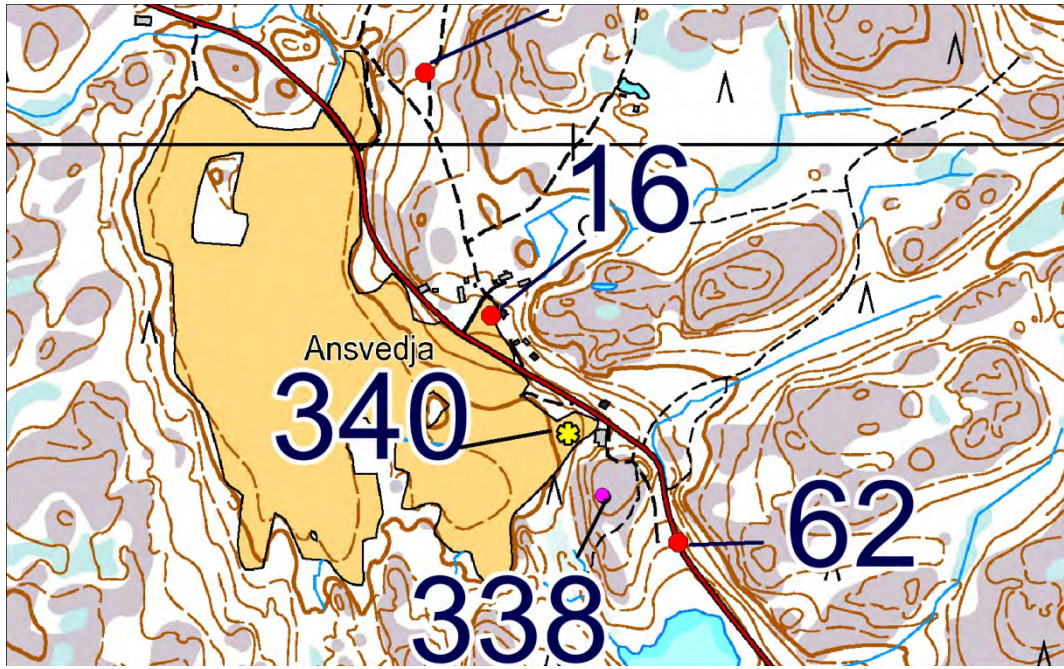
Kohteen kuvaus:

Paikalla on mäkien rajoittama suurehko laakso, jossa on peltovainiota. Laakson itä- tai koillislaitaa kulkee tie, ja sen tien tuntumasta ovat myös paikalta tallennetut kivikauden löydöt. Löytökohtia esittävä Hans Myhrmanin havaintoihin perustuva piirros on liitteenä Henrik Asplundin kertomuksessa vuoden 1986 tarkastuksesta.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

17 Ytterkulla

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010017 ja nimellä Ytterkulla.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä jäljempänä inventointinumeron 19 selostuksessa

P = 6667712, i = 249571, z = 28

Koordinaattiselite: Yllä olevat koordinaatit poikkeavat suuresti Museoviraston rekisteriportaaliin merkityistä. Rekisteriportaaliin Ytterkulla-nimiselle kohteelle entuudestaan merkityt koordinaatit (P = 6667574, i = 249142) eivät ole luotettavia, koska ne vastaavat vanhoja Seutukaavaliiton luetteloon kohteelle n:o 95644 merkittyjä peruskoordinaatteja, joista on alun perinkin tehty huomautus: ”Karttamerkintä epäselvä”.

Näyttää, että Seutukaavaliiton luetteloa tehtäessä on yhtä tiettyä hautarauniota koskevia aiempia tietoja virheellisesti jaettu kahtaalle niin, että niitä on tullut kahden eri röykkiön osalle. Ne tiedot on merkitty alun perin muistiin Kullan kylän pohjoisosassa sijaitsevasta röykkiöstä, joka on ollut vuonna 1932 inventointinumerolla 7 ja vuonna 1943 numerolla 83. Hildur Plantingin kenttäraportissa kohteen numero 7:n selostuksessa on nimi Malmisberget, mutta se on jostakin syystä pyyhitty kynällä yli, ja sen paikalle on kirjoitettu Bötisberget. Vuoden 1943 inventointikertomuksessa Nils Cleve on nimenomaan ilmoittanut kohteen 83 olevan sama, josta Hildur Planting on käyttänyt nimeä Malmisberget ja Volter Högman nimeä Bonberget. (Seutukaavaliiton luettelossa on viittaus Cleven inventointiin tehty hieman virheellisesti: ”Tark. kert. 1932, n:o 83”; pitäisi olla: Tark. kert. 1943, n:o 83.)

Seutukaavaliiton luettelossa kahtaalle hajotetuista tiedoista on toinen osa mennyt sille kuuluvaan yhteyteen: kohdetta 7/1932 eli 83/1943 koskeviksi merkittyjä tietoja on sijoitettu Kullan kylän pohjoisosassa kolmiomittauspisteen vierellä sijainnissa 6663 80, 583 20 olevan raunion yhteyteen, johon ne kuuluvatkin (Seutukaavaliiton luettelon mukaan sillä kohtaa on Bötisberget RN:o 1:56). Se raunio on nyt Museoviraston rekisteriportaalissa nimellä Bötisberget.

Muu osa samaa kohdetta koskevista kahtaalle hajotetuista tiedoista on kuitenkin virheellisesti liitetty yhden eteläisemmän röykkiön yhteyteen, nimittäin Museoviraston rekisteriportaalissa nimellä Jätukastberget olevan röykkiön yhteyteen. Eri vuosilta peräisin olevat vanhat tiedot taas, jotka nimenomaan tarkoittaisivat juuri sitä eteläisempää röykkiötä, on samalla virheellisesti liitetty niille kuulumattomaan maastonkohtaan: ne on merkitty Seutukaavaliiton luettelossa numeron 95644 alle, ja niille on annettu sijaintitiedoksi koordinaattipari 6662 75, 583 20, mikä on selvästi länteen siitä, missä Jätukastbergetin nimellä oleva röykkiö on (Ks. Jätukastbergetin selostus jäljempänä inventointinumerolla 19). Ne koordinaatit suunnilleen vastaavat arkistoidulle topografikarttalehdelle tehtyä merkintää, joka kuitenkin saattaa tarkoittaa Nils Cleven peltoraunioiksi havaitsemia kivikasoja. Cleve oli todennut Ytterkullan tilan läheltä useita peltoraunioita, joista kahta hän arveli Hildur Plantingin aiemmin tarkoittaneen inventointinumeroilla 8 ja 9/1932.

Edellä olevan perusteella katson, että kaikki arkistoidut tiedot, jotka Seutukaavaliiton luettelossa ja Museoviraston rekisteriportaalissa on liitetty sijaintikohtaan 6662 75, 583 20 eli 6667574, 249142 (portaalissa siitä paikasta käytettynä nimenä on Ytterkulla) kuuluvat toisessa paikassa olevan röykkiön yhteyteen: ne liittyvät seuraavana numerolla 18 ja nimellä Bötisberget selostettuun röykkiöön. Inventoinnin yhteydessä en käynyt tähän Ytterkulla-nimeen liitettyjen koordinaattien osoittamassa paikassa. Saatavilla olevista kirjallisista tiedoista ei näy, että siellä olisi mitään kiviröykkiötä. On tosin olemassa pieni mahdollisuus, että sielläkin olisi röykkiö, joka olisi Seutukaavaliiton luetteloa laadittaessa ollut tietona ilman, että siitä olisi ollut tehtynä mitään kirjallisia selontekoja, ja että aiempia röykkiöitä koskevia tietoja olisi sitten liitetty sen tunnetulle sijaintipaikalle.

18 Bötisberget

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010018 ja nimellä Bötisberget.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95646.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6668641, i = 249229, z = 50

Koordinaattiselite: Tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista; korkeus on luettu peruskartalta

Maastomerkintä: ei merkintää

Pinta-ala: röykkiön ala

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta runsas kilometri itäkoilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman?	inv. 1886 (s. 51)	-
----------------	-------------------	---

Hildur Planting	inv. 1932 (n:o 7)	-
-----------------	-------------------	---

Nils Cleve	inv. 1943 (n:o 83)	-
------------	--------------------	---

Per-Gustav Wikström	valokuva 4054	
---------------------	---------------	--

INVENTOINTI 2012

Aika: 16.5.2012

Havainnointiolosuhteet: hyvät

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: DT2012:69:61

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kiviröykkiö korkean mäen huipulla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee rakentamattomalla mäellä, jolla on kolmionmittauspiste.

Muut tunnetut nimet: Ytterkulla (1992); Malmisberget (2002); Ytterkulla Malmisberget (2008)

Kohteen kuvaus:

Volter Högman on tarkoittanut tätä kirjoittaessaan röykkiöstä, joka oli Bonbärgetin laella. Högmanin alla oleva kuvaus sopii kaikilta varmennettavaksi mahdollisilta osiltaan siihen mäkeen ja sen vierustoihin, jolla tämä on. ”På Bonbärget n. o från kyrkan invid norrfjärden finnes också ett kummel, men blifvit illa medfaret genom att Ryssarne uppstått därpå en signal. /En dalsänkning är emellan denna och Genböle kumlet./ Dettas diameter 10 mtr 50 decim höjd 70 á 74 centim.

Emot samma bärg är en väldig sten massa af rullsten 'plockad riktigt i vågor', äfven sluttningen som är bevuxen med skog går i vågor, tvänne gropar är plockade däri.”

Röykkiön läpimitaksi pohjois–etelä-suunnassa mittasin 9,1 metriä. Tämä röykkiö on korkea ja sen keskellä on suuri syvennys. Kiviä on pienempänä kasana röykkiön eteläpuolella. Siinä saattaa mahdollisesti olla vain röykkiöstä purettuja kiviä.

Museoviraston rekisteriportaaliin on merkitty, että Volter Högman olisi tutkinut tämän röykkiön vuonna 1886. Se merkintä on Högmanin käsikirjoituksen perusteella väärä. Högman kylläkin tutki Ytterkullan kylän maalla vuonna 1886 röykkiön, mutta hänen tutkimansa röykkiö oli yksi tästä hieman etelämpänä sijaitseva (ks. Jetukastberget numerolla 19).

Luokitusehdotus: entinen luokka

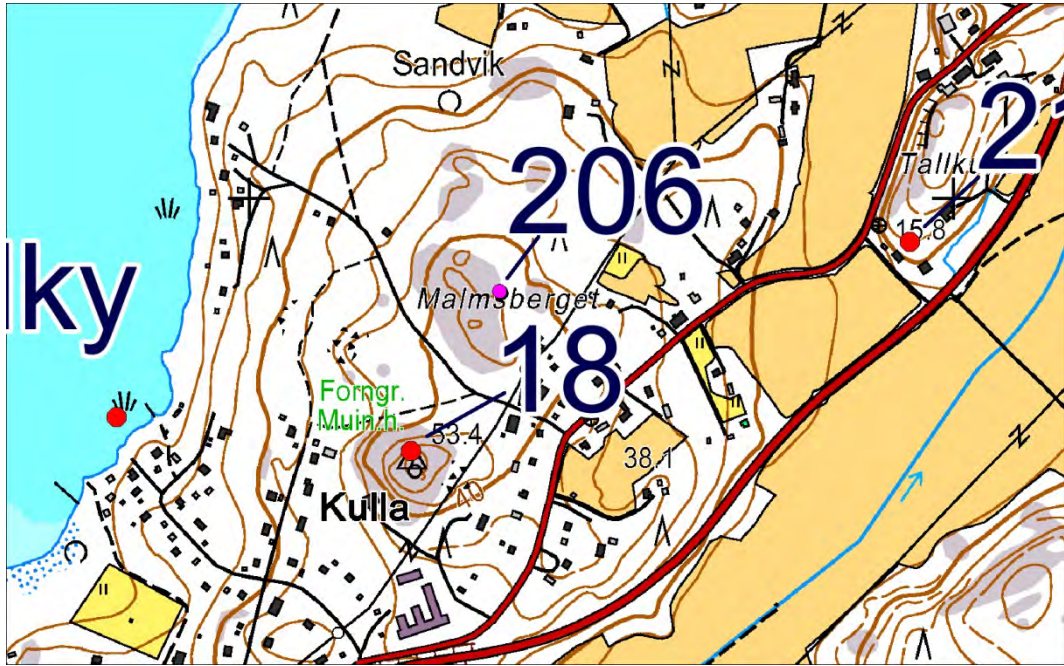
Lisäyksiä:

Museoviraston rekisteriportaaliin tälle merkityt mitat näyttävät perustuvan Turun yliopiston julkaisuun nimeltä ”Karhunhammas”, siinä sivulla 17 ylimmällä rivillä on esitelty tätä.

- Rinteessä, joka laskeutuu röykkiöltä etelään päin on laajasti lohkarepeltoa, johon on paikoin kaivettu syviä kuoppia (samat, jotka ovat mainitut jo Högmanin selostuksessa).

- A. Björckin mukaan niillä tienoilla, millä tämä sijaitsee, olisi ollut kolme melkein maan tasalle hajotettua kivirauniota. Björck oli sanonut, että ne olivat Ytterkullan talosta ”virsta pohjoiseen päin, liki Malm nimistä torppaa”.

Kirjallisuusviitteet:

19 Jätukastberget

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010019 ja nimellä Jätukastberget.
Seutukaavan suojelukohde numeroilla 95644 ja 95645.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

Peruskarttalehdet: 2012 02 + 14 VÄSTANFJÄRD

Tätä ei ole merkitty v:n 1995 peruskarttalehdelle.

P = 6667712, i = 249571, z = 28

Koordinaattiselite: Koordinaatit on luettu GPS-laitteesta. Niitten osoittama sijainti poikkeaa vajaat 10 metriä siitä sijainnista, mikä Jätukastbergetin kohteelle on merkitty muinaisjäänösrekisteriin.

Maastomerkitä: ei merkintää

Pinta-ala: röykkiön ala

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 1½ kilometriä itään.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman	inv. 1886 (s. 51 alkaen.)	-
Volter Högman	kaiv. 1886 (s. 112-116)	KM 2503 A 14 (hiottu kivi)
Hildur Planting	inv. 1932 (n:o 10)	-
Nils Cleve	inv. 1943 (n:o 82)	-

INVENTOINTI 2012

Aika: 14.5.2012

Havainnointiolosuhteet: hyvät

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: DT2012:69:29; 3D-kuva :69:221

LYHYT KOHDEKuvaus

Iso röykkiö metsäalueella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee laajan metsäalueen länsilaidassa lähellä merenrannalla olevia peltovainioita.

Koordinaatteja on tarkennettu hieman.

Muut tunnetut nimet: Tämän sijaintitiedot on merkitty vuonna 1977 painetun Seutukaavaliiton suojelukohdeluettelon kohteelle nimeltä ”Ytterkulla Jätukastberget-Malmisberget”. Tähän liittyviä muita sanallisia tietoja näyttää merkityn samaan luetteloon nimellä ”Ytterkulla, Labbnäsäsen”.

Muissa yhteyksissä käytettyjä nimiä: Ytterkulla (1992), Labbnäsäsen (2002), Ytterkulla, Labbnäsäsen (2008).

Kohteen kuvaus:

Paikalla on iso kiviröykkiö metsässä. Röykkiön päälle on muodostettu kuin kaksi perättäistä lyhyttä kivivallia. Tarkempia mittoja en tästä ottanut, eikä kaivetusta röykkiöstä sellaisia erityisesti tarvittanekaan, vaan onkin parempi huomioida ne tiedot, mitkä mitoista on kaivauskertomuksessa.

Högmanin mukaan Ytterkullan röykkiö oli sijainnut noin 40 sylvän päässä Ytterkullan ja Labbnäsäsen kylien välisestä rajakivistä n:o 106, Labbnäsäsen harjulla. Röykkiön halkaisija ennen kaivausta oli ollut 13 metriä 30 cm ja korkeus 1 m 70 cm. Se oli koostunut etupäässä suurista kulmikkaista kivistä ja siinä oli ollut kolme syvää kuoppaa. Högmanin käsikirjoitukseen kuuluu Ytterkullan tutkitussa röykkiössä havaittuja kolmea samankeskistä kivikehää esittävä asemapiirros (yksi sivunumeroton piirros).

Hildur Planting on inventointikertomuksessaan kirjoittanut, että Högmanin Ytterkullassa tutkima röykkiö oli muodostettu rajamerkiksi. Hän on osoittanut tarkoittamansa röykkiön sijainnin kartallaan, ja se sijainnin merkintä on yhtäpitävä tämän nyt inventointinumerolla 18 merkityn röykkiön koordinaattien kanssa.

Nils Cleve ei ole vuoden 1943 inventoinnissa maininnut röykkiön muodostamisesta rajamerkiksi, eikä hän ole juuri paljoa muutakaan sanonut Högmanin tutkimasta röykkiöstä. Hän on merkinnyt vain: ”82. Ytterkulla, Labbnäs-äsen. Graven undersökt av Högman 1886.”

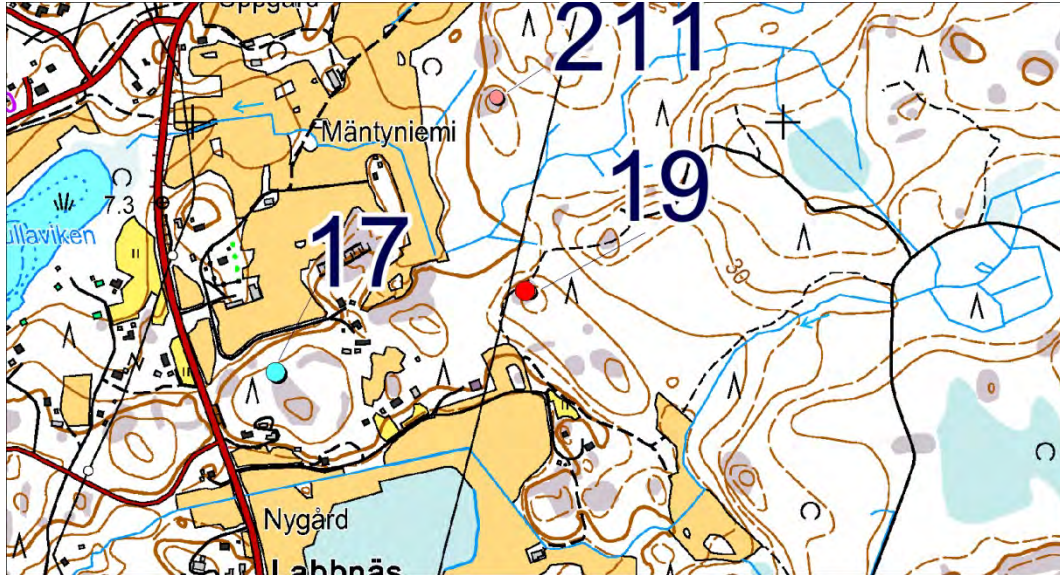
Tämä röykkiö nimellä Jätukastberget on peruskartan mukaan kutakuinkin tilusrajan kohdalla, ehkä aivan tarkalleenkin. Sen päälle muodostetut kaksi lyhyttä korkeahkoa kivivallia näkyvät ottamissani

valokuvissa. Ehkä Hildur Planting onkin tarkoittanut juuri niitten rakentamista ilmoittaessaan, että rökkiö on muodostettu rajamerkiksi. (Hän ehkä myös tarkoitti, että rökkiö on merkinä suoralla rajalinjalla eikä rajan polvekkeessa.) On tarkistamatta, onko Högmanin mainitsema rajamerkki n:o 106 todella noin 80 sylvien etäisyydellä tästä rökkiöstä, mutta jokin kylärajan polveke kuitenkin on kutakuinkin sellaisella etäisyydellä tästä rökkiöstä lounaaseen.

Luokitusehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: Museoviraston rekisteriportaaliin tälle merkityt mitat näyttävät perustuvan Turun yliopiston julkaisuun ”Karhunhammas”, siinä sivulla 18 ylimmällä rivillä on esitelty tätä.

Kirjallisuusviitteet:

20 Genböle

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010020 ja nimellä Genböle.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95647.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6669533, i = 249582, z = 45

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 2 km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman	inv. 1886 (s. 50)	-
Hildur Planting	inv. 1932 (n:o 5)	-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Suuri kiviröykkiö korkean kallioisen mäen laella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Volter Högmanin mukaan Genbölen röykkiö sijaitsee korkealla vuorella, josta on näköala Söglöseen, kirkolle, Stusnäsiin, Genböleen ja Björkbodaan.

Muut tunnetut nimet: -

Kohteen kuvaus:

Volter Högmanin ilmoittama röykkiön läpimitta on 13 metriä ja korkeus 1,7 metriä. Ne vastaavat kutakuinkin Turun yliopiston julkaisun (1992) ilmoitusta 14,2 ja 13,1 metrin läpimitoista ja 2,2 metrin korkeudesta.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: A. Björckin maininta (SMYA VI, s. 68), että Genbölen Mellangårdista virsta länteen päin olisi pikkuinen hautaraunio Kärran maalla järven rannalla, viitanee niille samoille tienoille, missä tämä röykkiö sijaitsee. Kuitenkin Björck on ehkä tarkoittanut jotakin toista röykkiötä, koska mainitsee tietämänsä röykkiön olevan pikkuisen. On mahdollista sekin, että hänen tietonsa röykkiön koosta ei perustu hänen omaan havaintoonsa.

Kirjallisuusviitteet:

